

Järva Valla Leht

jarvavald.ee

NR 15 (163)

SEPTEMBER 2025

ILMUB KAKS KORDA KUUS

Lühidalt

- 4. septembril avati Koigis madalseiklusrada, mis valmis projekti „Võrdsed võimalused Järva valla õpilastele“ ühe osana. „See oli veebruaris aastal 2024, kui vaatasime välja ja arutasime, et siin on nii palju ruumi – midagi võiks siia teha. Noored saaksid siin näiteks turnida,“ ütles Koigi kooli direktor Margit Reinpöld.

- Jõgisoo ühendati Ambla veevärgi ja kanalisatsiooniga. Teenust pakub nii Amblas kui ka Jõgisool AS Paide Vesi, kes taotles ehituseks keskkonna investeeringute keskuse rahastust. Investeeringu omaosaluse tasus Järva vald. „Kokkulepe oli, et investeerime nõnda, et ostame Paide Veelt sama summa ehk 175 139 euro eest aktsiaid, ütles Järva valla arendus- ja majandusosakonna juhataja Triin Tippi. Tööde eesmärk oli tagada Jõgisoo inimestele kvaliteetne joogivesi.

- Käib kadastiku asfaltkattega kergliiklustee ehitus, mis on oluline, sest see tee viib Imavere põhiliste tööandjate, Stora Enso, Graanul Investi ja Fibenolini ehk eelkõige on see oluline nende kohalike inimeste jaoks, kes sinna tööle käivad.

Toetust sai Järva vallavalitsus 2021–2027 säästva piirkondliku ja kohaliku liikuvuse edendamise meetme taotlusvoorst „KOV-i investeeringud jalgratta- või jalgteedesse“ (väljaspool Tallinna, Tartu ja Pärnu linna piirkondi). Projekti järgi oli planeeritud tööde hind 141 598 eurot, sellest abikõlbulikke kulusid oli 114 090 eurot, toetuse määr oli 64 protsenti ehk meile eraldati 73 017 eurot.

Teel on pikkust 341 meetrit ja katte laius on 2,5 meetrit. Hanke võitis Abetone Ehitus OÜ pakkumusega 93 827 eurot. Tööd peaksid lõppema lähiajal.

- Tervisekassa ja ERGO kutsuvad lasteaedasi osalema joonistusvõistlusel „Kuidas elavad haigused meie ümber?“. Tähtaeg on 15. oktoober. Peaauhinnaks tulevad lasteaiale külla Piip ja Tuut. Lisainfo: tervisekassa.ee/joonistame

Alusele kleebiti lõigatud lindijupid.

Huvilised tutvusid ruumidega.

Aravete lasteaed jõudis koju

KRISTI KIRSS

„Me oleme jõudnud koju tagasi. See aeg on tõepoolest olnud keeruline. On olnud tõususi ja mõõnasid, on olnud kahtlusi, on kõhklusi, on olnud teadmised, et enamik meist ei jõuagi siia, aga nüüd me oleme kodus. See aeg oli ja las ta siis oli, aga meil oli sellest ajast õppida. Meil oli õppida seda, et meil on sõbrad, et meil on toetus. Meil oli õppida seda, et elus tuleb teha kompromisse. Meil oli õppida seda, et kõike, mida me tahame, ei saa. Aga me oleme ikkagi kodus tagasi,“ ütles Järvapesa lasteaia direktor Madli Pöder 29. augustil, kui avati Järvapesa lasteaia Aravete õppehoone Mesimumm. Pöder tõi välja, et viimased kolm aastat näitasid, kui tugev on valla meeskond ja tahe maja valmis teha. Kõige enam tegi talle rõõmu, et see aeg liitis Järvapesa

lasteaia meeskonna kokku. Uue maja puhul tuuakse kaasa soola ja leiba, aga Järvapesa lasteaed kinkis ise oma abilistele ja toetajatele laste valmistatud leiba.

Maja sai kasutusloa 4. juunil ja 21. juulil kolisid lapsed sisse – esimene põnn sai mälestuseks lasteaia logoga kruusi. Kui vanas, 1980. aastal avatud ja 2022. aastal lammutatud lasteaia oli rühmi 11, siis uues majas on ruumi neljale rühmale. Vanast lasteaiaist võeti kaasa vaid aadress Lasteaia 4, aiavärv (muidugi renoveeritult) ja nimi – Mesimumm.

Järva vallavanema Toomas Tammiku sõnul tekitas veel mõned aastad tagasi elavaid arutelusid, kas ehitada uus või renoveerida vana lasteaiahoone. Nüüd on selge, et uue maja ehitamine oli õige samm. „Uus maja annab lastele nüüdisaegse õppekeskkonna ja lastevanematele kindlustunde tulevikuks,“

ütles ta. „Ma ei kahelnud kordagi, et meil see projekt õnnestub. Nüüd võib öelda, et meie lasteaiaid on korras.“ Tammik meenutas, kuidas juba 2021. aastal sai hoone rahastuse, kuid kuna tulid rasked ja keerulised ajad ning ehitushinnad kallinesid, tuli esmasest projektist loobuda. Tammiku sõnul annab vajalike hoonete loomine kindlust kõigile, et elu maal läheb edasi ning aitab kaasa maapiirkonnas elanikkonna hoidmisele.

Eelmise aasta juunis kuulutas Järva vallavalitsus välja riigihanke „Aravete lasteaia ehitustööd“. Juulis selgus hanke võitja – AS-i Tartu Ehitus pakkumus hinnaga 3 270 778,52 eurot koos käibemaksuga. Liginullenergiahoone ehitamist toetas Eesti riik. Järva vallavalitsus sai ehituseks 1 854 880 eurot toetust meetmest „Kliima2.9.1. Avaliku sektori hoonete energiatõhusus“. „Nagu ma aru sain, on selle hoone

valmimist pikalt oodatud ja ma usun, et seda erilist on tänane päev, kus me saame siin ringi jalutada ja uusi ruume avastada. Ennekõike on see hoone ehitatud nendele lastele siin, et neil oleks turvaline, tänapäevane ja inspireeriv kasvukeskkond. Ja ma usun, et seda eesmärki on see hoone täitnud,“ ütles Tartu Ehituse juhatuse esimees Alar Loo. Ehitushanke võitnud Tartu Ehituse töötajad tegutsesid maja valmimise nimel üheksa kuud. Kogu protsess oli sujuv ning püsis graafikus.

Hoone arhitekt on Toivo Tammik arhitektuuribüroost Ansambel AB. „Teha midagi lastele on alati põnev. Kuus aastat tagasi, kui me jalutasime siin eelmise lasteaia territooriumil ringi, tulid lapsed ligi, rääkisid juttu, mõnel oli igav, mõnel oli tore,“ meenutas Tammik. Ta tõi välja, kuidas Jakob Westholmi gümnaasiumi hoone ehitus võt-

tis aega isegi 20 aastat. „Järvakad on tublid,“ sõnas ta.

Mesimummi hoone on energiatõhus ja nüüdisaegne, efektiivse ruumiplaneeringu ja hea sisekliimaga. Kahekorruselisse majja mahub neli rühma, suur söögisaal on ette nähtud 72 söojale, olemas on saal sündmuste korraldamiseks, kabinetid, tualettruumid. Maja teeb eriliseks abiruumide rohkus, mida leidub nii õues kui ka majas sees. Maja sisemuses leiduvad rippkotid, tipitelgid ja ka väike liumägi. Kokku on hoones pinda 1162,9 ruutmeetrit.

Maja taga paikneb suur mänguväljak, kus saavad mängida tulevased politseinikud, tuletõrjujad ja kiirabitöötajad – platsil asetsevad selleks tarbeks autosid kujutavad atraktsioonid. Eriline klaasist kasvuhoone pakub võimalust kasvatada taimi. Ei puudu ka korvpallirõngas ja jalgpallivärvad.

Järva vallavolikogu istung 28. augustil Päinurmes

• Esimene päevakorrapunkt oli Järva vallavolikogu esimehe valimine. Jüri Ellram tegi ettepaneku volikogu esimehe kandidaatide esitamiseks. Volikogu liige Lea Traks esitas kandidaadiks Eve Okase – koalitsioonilepingu järgi kuulub koht Reformierakonnale ja Okas oli nõus kandideerima. Volikogu liikmed Arto Saar, Arvo Imsi, Külli Majori, Triin Majori, Meelis Mändla, Anto Rull ja Vello Teor esitasid kandidaadiks Ester Valdvee.

Koalitsiooni kandidaat, Reformierakonna nimekirjas juba kaks korda Järva vallavolikokku pääsenud imaverelane Eve Okas tutvustas oma loomingulist poolt, rääkides ajast, kui Järva vald alustas ja polnud veel oma sümbolikat. Ka tema osales sel konkursil. Juba siis mõtles ta, et Järva valda tuleb näha tervikuna Imaverest valla teise otsa ja mõtles sümbolikat kujundades hoopis Valgehobusemäele ja Seidla tuulikule, mitte Imavererele, kuid esimeste sekka ei pääsenud. Raamatukogubussile nime pakkudes läks paremini: ta oli üks tosina inimese seas, kes pakkusid bussi nimeks Krõõta. Ja nende kolme seas, kes pakkusid valla maskoti nimeks Hundu.

Ka Ester Valdvee on Järva vallavolikogus teist koosseisu, kuid volikogu liikme staaži on tal 23 aastat, lisaks on ta olnud aastaid vallasekretärina volikogu esimehe kõrval. Volikogu esimehena sooviks ta kõige rohkem, et oleks koostööd ja et kõik volikogu liikmed töötaksid kaasa. „Et õigusaktid, mida me vastu võtame, oleksid korrektsed ja inimestele arusaadavad,“ ütles ta.

Toimus salajane hääletus. Kandidaat Eve Okas sai 12 poolthäält, osutus valituks volikogu esimeheks ja võttis üle istungi juhtimise.

Volikogu liige Kalju Kertsmit lahkus istungilt.

• Vallavanem Toomas Tamik selgitas sihtasutuse nõukogu koostöös valminud soovi muuta Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuse põhikirja. 11 volinikku oli selle poolt, üheksa jäi erapooletuks.

• Esimesel lugemisel oli Järva valla eelarvestrateegia aastateks 2026–2029. Finantsjuht Kaja Reinberg selgitas eelarvestrateegia koostamise aluseid, põhitegevuse tulused ja kulusid ning investeeringuid. Eelarvestrateegia on 12. septembrini kõigile tutvumiseks Järva valla kodulehel www.jarvavald.ee.

• Teisel lugemisel oli Järva

Järva vallavolikogu aseesimees Jüri Ellram õnnitleb vallavolikogu uut juhti Eve Okast.

vallavolikogu 30.08.2018 määruse nr 30 „Järva valla õpilastranspordi korraldamise ja sõidukulude hüvitamise kord“ muutmine. Kõik volinikud (20) olid määruse muutmise poolt.

• Hariduse peaspetsialist Piret Sapp selgitas, et alusharidusseadus jõustub 01.09.2025, koolieelse lasteasutuse seaduse kehtivus lõpeb 31.08.2025. Eelnõus toodud Järva vallavolikogu määruseid on vaja muuta tulenevalt alusharidusseaduse jõustumisest. Kõik volinikud olid ajale jalgu jäänud määruste muutmise poolt.

• Muuta oli vaja ka „Sotsiaaltoetuste andmise korra“ sõnastust. Kõik volinikud olid sellega nõus.

• Esimesel lugemisel oli maa-maksu tõusu piirmäär ja kodualuse maa maksusoodustuse kehtestamine. Maakorralduse peaspetsialist Mati Tatrik tegi ettepaneku kehtestada maamaksu aastase suurenemise maksimaalne piirmäär kümme protsenti ja kodualuse maa maksusoodustust sada eurot.

• Tatrik tegi ettepaneku anda luba OÜ-le MKJ Vara Järva vallas Sõrandu külas asuva Uus-

Joosepi kinnisasja omandamiseks. Kõik olid selle poolt.

• Hanke- ja keskkonnaspetsialist Marko Mitt tegi ülevaate eelnõust „Arvamuse andmine Neitla II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“ ja andis teada, et vallavalitsus tegi ettepaneku anda nõusolek Neitla II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa väljastamiseks tingimustel, et mäeeraldistel võib kaevandustegevusega seonduvaid töid teha ja toodangut välja vedada esmaspäevast reedeni kell 7–19, nädalavahetustel ja riiklikel pühadel karjääris töid teha ei tohi ning kaevandaja peab tagama karjääri tegevuseks kasutatavate teede seisundi nõuded kogu keskkonnaloa kehtimise aja jooksul. Kõik volinikud olid selle poolt.

• Arendus- ja majandusosakonna juhataja Triin Tippi selgitas, et vallavalitsus palub volikogul volitada hädaolukorra seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse ja selle organi pädevusse antud ülesanded Järva vallavalitsusele, sh õiguse kehtestada hädaolukorra seaduse § 37 lõikes 2 sätestatud elutähtsa teenuse kirjeldus ja elutähtsa teenuse toimepidevu-

se nõuded ning teised hädaolukorra seaduse rakendamiseks vajalikud haldusaktid. Hariduse peaspetsialist Piret Sapp selgitas, et lisaks palutakse anda alates 1. septembrist 2025 Järva vallavalitsusele alusharidusseaduse § 46 lõikega 4 kohaliku omavalitsuse üksusele pandud ülesanne kehtestada munitsipaallasteaiatoidukulu päevamaksumus.

Volikogu liige Arto Saar esitas ettepaneku võtta eelnõust välja punkt 2, millega volitatakse vallavalitsust kehtestama munitsipaallasteaiatoidukulu päevamaksumust. Ta põhjendas, et see on piisavalt oluline otsus, et seda ei peaks volikogu vallavalitsusele volitama. Eve Okas pani hääletusele Arto Saare ettepaneku, hääletas 9 poolt, 9 vastu, 2 erapooletut ei leidnud Arto Saare ettepanek toetust. Otsus „Järva vallavalitsuse volitamine“ võeti vastu 11 poolthäälega, 9 volinikku oli vastu.

• Arutusele tuli maa rendile andmine otsustuskorras (Küttelao). Arendus- ja majandusosakonna juhataja Triin Tippi selgitas, et Jorma Bürkland esitas avalduse sooviga rentida Ämbra küla Küttelao kinnistut väikeettevõtlusega tegelemise eesmärgil tähtajatult. Senine viieaastane tähtaeg sai läbi, edasise rendile

andmise otsustab vallavara korra järgi vallavolikogu. Vallavalitsuse ettepanek oli anda Jorma Bürklandile rendile Küttelao kinnistu Ämbra külas tähtajatult. 17 poolthäälega nii ka tehti, kaks volinikku jäi erapooletuks.

• Triin Tippi selgitas, et ühistranspordiseaduse alusel võib valla- või linnavolikogu otsuse alusel taksoveoloa, sõidukikardi ja teenindajakaardi andmise volitada MTÜ-le või piirkondlikule ühistranspordikeskusele. Ettepanek oli volitada Järvamaa ühistranspordi keskust (JÜTK) täitma Järva valla haldusterritooriumil ühistranspordiseaduses sätestatud ülesandeid ehk väljastama taksoveo õigust tõendavaid dokumente. JÜTK-il on õigus võtta dokumentide väljastamise eest tasu, aga kuna vald on JÜTK-i liige ning osaleb nende tegevuskulude katmises, siis tehakse seda tasuta. Kõik volinikud olid sellega nõus.

• Triin Tippi kandis ette eelnõu „Vallavara võõrandamine enampakkumise korras“ ja selgitas hindade kujunemist 13.1. Soo tee 3-3, Kase vkt 2-3, Männi vkt 8-1, Männi vkt 8-10, Männi vkt 8-12.

Volikogu liige Ester Valdvee tegi ettepaneku levitada korterite

võõrandamise infot eri kanalites selliselt, et see jõuaks valla noorteni, kes vajaksid soodsat kodu soetamise võimalust. Kõik volikogu liikmed olid vallavara võõrandamise poolt enampakkumise korras.

Volikogu liige Arvi Luuk lahkus istungilt.

Triin Tippi selgitas, et vallavalitsusel on ettepanek võõrandada enampakkumise korras Parkla kinnistu Järva-Madise külas alghinnaga 1300 eurot. Kõik volinikud olid selle poolt.

• Triin Tippi selgitas, et Kaskonka tee 19 võõrandamiseks on kolm korda korraldatud enampakkumine alghinnaga 35 000 eurot, mis ei toonud kaasa ostupakkumisi, kuid mitmed võimalikud pakkujad väljendasid valmisolekut kaaluda selle ostu. Tellitud kinnisvara hindamise järgi kujunes hinnaks 25 000 eurot.

Järva vallavalitsus esitas neljale võimalikule pakkujale kutse esitada oma visioonid kinnistuvõimaliku tuleviku kohta ja kohtuda ning oma visioone tutvustada. Kolm neist esitasid visiooni ja kahe pakkujaga toimus ka kohtumine.

Kõige paremaid võimalusi ajaloolise taustaga kinnistule väärrika kasutuse leidmiseks ja kogukondlike seoste väärtustamiseks annab visioon, mille esitas Katrin Pullisaar. Kui temale oli ettepanek tehtud, võttis veel üks võimalik pakkuja vallavalitsusega ühendust ja pakkus hinnaks 35 000 eurot. „Hetkel oleme jäänud algse ettepaneku juurde võõrandada kinnistu müügihinnaga 25 000 eurot Katrin Pullisaarele, kuna hilisema visiooni esitaja ei osalenud varasematel enampakkumistel,“ selgitas Tippi. Otsus vallavara võõrandamisest otsustuskorras võeti vastu 17 poolthäälega, üks volinik jäi erapooletuks.

• Triin Tippi palus anda Järva-Jaani tuletõrje seltsile tasuta kasutusse kinnistu asukohaga Järva-Jaani alev, Raudtee tn 6 kuni 31.08.2040. Seltsi põhikirjaline eesmärk on muuhulgas Järva-Jaani tuletõrjemuuseumi laiendamine ja muuseumialase tegevuse arendamine ning ekspositsioonide pidev täiendamine. Raudtee tn 6 kinnistut kasutatakse vanatehnika kogumiseks ja eksponeerimiseks ning sündmuste korraldamiseks. Kõik volinikud olid selle poolt.

• Volikogu nõustus Pro Cargo OÜ põhikirja muutmiseks.

Päästekomandose juht musta pilve Koeru komando kohal ei näe

5. septembril pidas Koeru päästekomando 30. sünnipäeva.

Majandite kadumisega 1990. aastate alguses kadus ka senine päästesüsteem, kõike tuli hakata uuesti kohalike omavalitsuste kaudu looma. 5. septembril 1995 läksid Tõnu Kallasmaa, Arvo Jürge ja Arnold Palmi Koeru vallavalitsusse ettepanekuga rajada Koeru päästekomando endisesse katlamajja, kus komando ruumid, mida on tasapisi remonditud, asuvad tänaseni.

Mõned aastad olid päästjad ka valla palgal. Kui nähti, et meestel on tösi taga, tuli ka riiklik rahastus. 2000. aastal, kui Järva-Jaani komando suleti, tulid muist mehi sealt üle ja komandot hakkas vedama Ain Kanne.

Juba 2003. aastal, kui praegune komandopealik Sven Selge Koeru tööle tuli, oli jutt, et seegi komando pannakse kohe kinni.

Aastatel 2007–2010 pandi igal aastal kinni viis komandot, kuni alles oli jäänud 81. Aastal 2011 jõudis järjekord Koeru komandoni – sulgemisotsus tuli pingerea alusel 12 komandole, Koeru oli nimekirjas kümnes, nende taga veel Värskas ja Narva-Jõesuus.

Koeru komando taha koonduisid kohalikud omavalitsused ja ettevõtted, maavalitsus ning elanikud.

Selge meenutas, et neid toetasid tugevalt tollased juhid: maavanem Tiina Oraste, Lääne päästekomandose juht Ivar Kaldas-aun ja Järvamaa piirkonnajuht Janar Kärner.

Tiina Oraste meenutas, kui-

Koeru päästekomando komandopealik Sven Selge ja kunagine Järva maavanem Tiina Oraste.

das aastal 2011 tegutses operatiivselt ja mindi ministrini välja, et Koeru komando püsima jääks.

Igal juhul läks üheksa komandot sellest nimekirjast kinni. „Koeru, ja julgen arvata, et ilmselt tänu meie tegevusele ka Värskas ja Narva-Jõesuus jäid,“ ütles Selge.

Kokku jäi kutselisi komandosid alles 72. „Eks neid sulgemise juttu ole olnud hiljemgi. Viimane kahtluseus kaob siis, kui meile uus maja ehitatakse,“ tõdes Selge.

Muide – palka sai päästja toona kätte 430 eurot, naaber-

komandodes veidi rohkem. Raske oli töötajaid leida. „See ebaõiglus lõppes aastal 2015, kui palgad võrdsustasid ja sai me kohad täidetud.“

Koeru päästekomando pole olnud kunagi nii suur kui täna: siin töötab 18 päästjat, sealhulgas meeskonnavanemad, pluss komandopealik. See võimaldab teha kolme- ja tihti ka neljaliikmelisi valvevahetusi, mis annab kindlustunde.

Komandopealiku Sven Selge sõnul on peamine, mida kogukonnale pakutakse, turvalisus koolidele, lasteaedadele, asutustele ja kogu vallale. Tema sõ-

nul saab turvalisuse ja vabaduse vahele tõmmata võrdusmärgi – need on ühtmoodi tähtsad.

Lääne päästekomandose juht Heiki Soodla kinnitas, et musta pilve ta Koeru komando kohal ei näe. „See komando säilib täpselt nii kaua, kuni kogukond on tugev,“ ütles Soodla ja tõi näiteks hiljutise Kopli komando sulgemise – kogukonna hääli jäi nõrgaks. „Koerus poleks see nii kergelt läinud. Näen Koeru komandole pikka iga. Ühel päeval saab see koht ka päästjate väärilise maja,“ ütles ta ja andis kinnituseks üle kella. „Küll see aeg tuleb.“

Lasteaedades hakatakse rakendama projektõpet

15. augustil toimus Järvapessa lasteaia Aravete uues õppehoones esimene Järva valla lasteaedade koostööseminar. Osalesid Järvapessa, Imavere ja Koigi lasteaedade õpetajad, abiõpetajad, õppejuhid ja direktorid. „Tallinna ülikooli õppejõu Kristina Lahe juhendamisel mõtestasid lasteaia meeskonnad, kuidas rakendada projektõpet, et toetada laste arengut nende loomuliku uudishimu kaudu. Projektõppe rakendamine on seatud sihiks kõikides Järva valla lasteaedades, et nüüdisaegse õpikäsituse ellu rakendamist alustada juba enne kooli,“ ütles Järva valla hariduse peaspetsialist Piret Sapp.

Koolitust viis läbi Kristina Lahe.

29. augustil toimus teine koolituseseminar, kus osalesid Koeru, Jaanilille ja Peetri lasteaedade meeskonnad.

Kristina Lahe tõi välja, et projektõpet on aktiivõppe meetod ning aktiivõpet on õppimine tegevusest saadud kogemuse kaudu. Projektõppe on mitmeid tunnuseid – lähtutakse lapse huvist, kasutatakse autentseid keskkondi ja esemeid, kaasatakse lapsi ja kogukonnaliikmeid, suunatakse lapsi koostööle jne. Projektõppes on õpetajal toetav ja organiseeriv roll. Toetatakse lapse algatust ja initsiatiivi, suunates last eksperimenteerima, oma tegevust

avastama, uurima ja vastuseid otsima. Näiteks „Lähme poodi“ projektis joonistatakse poodi nii, et laps näeb seda poodi, mida joonistab.

Lahe selgitas, et projektõpet eristab teistest sarnastest õppevormidest kahel moel: lapsel on võimalus midagi algatada ja otsustada, ta on planeerimisse kaasatud ning uurimisteemaga seoses keskendutakse millegi reaalse loomisele (produkt).

Sapp tõi välja, et lasteaedadega lepiti kokku, et järgmise õppeaasta eel korraldatakse koolituspäev, et jagada häid projektõppe kogemusi, mida õppeaasta jooksul sai ellu rakendatud.

Maal elamise päev JÄRVA VALLAS 20. septembril 2025

Maal elamise päeva eesmärk on avada uksed tegusatele ja säravatele inimestele, et aidata neil leida sobivat elupaika maal. Omavalitsused üle Eesti ootavad külla ja tutvustavad lasteaedu, koole, külamaju, tervise-, kultuuri- ja spordikeskusi ja piirkonna ettevõtteid.

Kohalikke elanikke ja külalisi ootame
KOIGIS, PÄINURMES ja TIKUPOISIS

• TIKUPOISI SÜGISLAAT kell 10–17

- Kell 14 vestluspaneel, Järva vallavanema Toomas Tammikuga vestleb Arnika Tegelman
- Laadapäeva peaesineja on ansambel MESI
- Uudistada saab taluloomi ning lustida erinevatel elamusatraktsioonidel
- Päeva juhib Üllar Karu

• KOIGIS kell 11–14

- Koigi mõisa moosilaat – moosikonkurss. Valitakse parim magus moos ja soolane hoidis. Koduperenaiste mooside ja hoidiste müük, aia- ja talutooted ning kohalike ettevõtjate tooted
- Koigi mõisa- ja aiatur igal täistunnil
- Maainfokeskuse roheteemade näitus
- Kell 12 vestluspaneel, Järva vallavanema Toomas Tammikuga vestleb Arnika Tegelman
- Muusikalist meelelahutust karmoškale pakub Hugo Kink
- Avatud on Koigi raamatukogu, kool lasteaed, noortekeskus ja spordihoone
- Noorte pannkoogikohvik, Mõisavahe tee 2 noortekeskuse juures

• PÄINURMES kell 11–14

- Päinurme rahvamaja ja kogukonnakeskus, Meierei tn 6
- Päinurme koduloomuuseum, Meierei tn 6
- Päinurme raamatumaja, Pargi 8
- Tõnu Traksi nugade valmistamise sepikoda, Metsa 1
- Mäeotsa hobitalu, Vaali küla
- Botsman's kalkunifarm, Käänu talu

Valmis Järva valla ametikohtade ja töökorralduse analüüs

Järva vald moodustus nüüd juba pea kaheksa aastat tagasi seitsme omavalitsuse liitumisel. See oli 2017. aasta haldusreformi suurim liitumine Eestis. Järva vald on võrgustikupõhine omavalitsus. Oleme oma toimimiselt väljakutsed pakkuv, sest oleme pindalalt Eestis üks suuremaid, kuid elanike asustustiheduse poolest üks hajasmaid – seega on inimesteni jõuda märksa keerulisem ja kulukam, võrreldes valdadega, mis koonduvad ümber ühe keskuse.

Pärast haldusreformi on vallavalitsuse struktuuri vähendatud sammhaaval, et tagada tõrgeteta töö. Aastatega on koosseisu aga oluliselt vähendatud. Kui 01.12.2017 oli koosseisus 62,5 + 21,4 (teenindav personal) ametikohta, siis nüüd on neid 41, sh koduhooldustöötajad. Seega on paljud ametikohad koondatud või viidud struktuurist välja. See tähendab et ümber on korraldatud spordi-, noorsoo- ja kultuuritöö, loodud on Järva

Teenused. Kui vallavalitsuse kui juhtorgani liikmeid oli 2017. aastal seitse, siis nüüd on neid kolm. Need suured muudatused on juba tehtud ja kirjas ka Järva Vallavalitsuse tellitud ja Arengupartner OÜ juhatuse liikme Mari Nõmme koostatud „Järva valla ametikohtade ja töökorralduse analüüsis“, seega töötame vähendatud koosseisus juba pikemat aega. Muutuste protsess on pidev.

Analüüs telliti eesmärgiga

saada eksperdi hinnang, kuidas senised muutused on läinud ning mis on ettepanekud tulevikuks. Personaliga seotud otsused omavad vallavalitsuses suurt kaalu, sest sellest sõltub kogu valla elanike kvaliteetne teenindamine ja igapäevatöö tõrgeteta toimimine.

Analüüsi tulemused kinnitasid teadaolevat ning tuli välja ka uusi tähelepanekuid. Analüüs tegi ettepaneku vallavalitsuse koosseisu vähendada 5,25 ametikoha võrra.

Kuna vallavalitsus on aga teadlikult jätnud mõned ametikohad uuesti täitmata, siis tegelikult on ettepanekut vallavalitsuse poolt juba osaliselt rakendatud. Kuna struktuurimuutusi teeb volikogu ja valimised on ukse ees, jääb nende ametikohtade struktuurist väljaviimine juba uue volikogu otsustada.

Kui võtta arvesse, et iga valdkonna spetsialisti ongi üks, siis ainuke variant on tulevikus teatud ametikohti ühildada, kuid

seejuures on oluline, et säiliks kompetentsus. Omavalitsuse töövoog pole konstantne, aeg-ajalt on tööd vähem, aeg-ajalt rohkem. Iga töökoormuse muutuse peale ei ole mõistlik kohe töötajaid juurde värvata ja vastupidi, vaid töökorraldusega tuleb ülesandeid vajadusel juurde anda või suurema töökoormuse korral vähendada. Hiljem on oluliselt raskem leida sellele kohale head spetsialisti, sest nagu teame, valdkonnaspetsialiste on Eesti kogu aeg puudu. Oluline on hoida kompetentsi ka perioodil, kui mingis valdkonnas on vähem ülesandeid.

Analüüsist tuli välja, et vallavanema töökoormus on liiga suur ning lahendusena pakkus Mari Nõmm välja täiendava abivallavanema ametikoha loomise. Selle vajaduse otsustab ning kutsub ellu soovi korral volikogu.

Taolist analüüsi on Eestis läbi viidud väga vähestes omavalitsustes. Antud analüüs on eeskujuks teistele omavalitsustele, kuidas teadlikult personaliotsuseid teha. Vajadusel saame planeerida ümberkorraldusi pikema aja vältel, kuid analüüs pole meile mitte käsulauaks, vaid toeks. Täieliku pildi saamiseks tuleks süvitsi vaadata ka kõiki võrdluses olnud omavalitsusi, eelkõige meie naabreid. Igas vallas on tegevused erinevalt lahendatud.

Hea on tõdeda, et analüüs kinnitab – oleme õigel teel.

Analüüsiga saab tutvuda Järva valla kodulehel.

Lõuna-Järvamaa koostöökogu avab taotlusvooru

kohaliku arengu strateegia meetmest 1.3
«Väerikas vananemine, toimetulek ja sotsiaalne kaasatus»
minitoetuse taotlejatele

Taotluste esitamine SPOKU e-keskkonnas 25.sept - 9.okt 2025

Taotlejaks saab olla Türi vallas (v.a endises Käru vallas) ning endise Imavere valla piirkonnas tegutsev seltsing, MTÜ, SA, KOV mikro- või väikeettevõtete määratlusele vastav äriühing ja FIE.

Toetatavad on:

- Tegevused eakatele kooskõmise võimaluste loomiseks, neile sobivate tegevusvõimaluste ja omavahelise suhtlemise võimaldamiseks.
- Tegevused vanemaealise elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks ning info kättesaadavuse parandamiseks.
- Tegevused teenuste kaasajastamiseks, komplekssete teenuste arendamiseks koostöös kogukonnaliikmetega.
- Teenused kogukonnaliikmete teadlikkuse tõstmiseks, parimate praktikatega tutvumiseks ning kogemuste vahetamiseks eesmärgil suurendada nende valmisolekut sihtrühmadega teadlikumalt tegeleda ning ellu kutsuda kogukondlikke eneseabi tugigruppe.
- Tegevused sihtrühmale vajalike abistavate tugiteenuste välja arendamiseks.
- Tegevused sihtrühma kuuluvate elanike vaimse tervise toetamiseks
- Tegevused sihtrühmale suunatud terviseedenduslike tegevuste ning spordi- ja kultuuritööstuste korraldamiseks.
- Tegevused huvitegevustele ja sündmustele parema ligipääsu võimaldamiseks.
- Tegevused ühiskondliku aktiivsuse tõstmiseks, noorte kaasamiseks ning põlvkondade ülese suhtluse soodustamiseks.
- Tegevused sotsiaalse ettevõtluse arendamiseks.

Taotlusvooru rahaline maht 78 377 euri, taotletava minitoetuse maksimaalne suurus 4000 euri, toetuse määra 100% abikõlblikest kuludest, projektitegevuste teostamise aeg 6 kuud.

Info, konsultatsioonid ja nõustamine eelneval kokkuleppel
tel 5305 9978 või kristina@koostookogu.ee

Taotlusvormid ja abimaterjalid www.koostookogu.ee/taotlejale

Vähekindlustatud lasterikkad pered saavad taotleda kodutoetust alates 8. septembrist

Alates 8. septembrist saavad kolme- ja enamalapselised vähekindlustatud pered taotleda Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusest (EIS) uuenenud tingimustel kodutoetust elamistingimuste parandamiseks. Tõusnud on toetuse suurus ja laiendatud sihtrühm.

Kodutoetust saavad pered, kellel ei ole oma kodu või kelle kodu ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Näiteks kui kodus puudub pesuruum või see on amortiseerunud, maja fassaad vajab soojustamist, kütetolle ei taga piisavalt soojust või on süttimisohhtlik.

Toetatakse nii perele kodu ostmist kui ka uue elamu püstitamist, samuti perele kuuluva eluruumi laiendamist ja renoveerimist. „Toetuse siht on põhjalikud tööd elamistingimuste kaasajastamiseks, ei kaeta kulutusi tööriistadele, koduteh-

nikale, mööblile vm sisustusele,“ ütles EISi eraisiku toetuste juht Kersti Saar. Lisaks tõi Saar välja, et toetust saab kasutada ainult nendeks kuludeks, mis tehakse pärast toetuse saamist: „Enne rahastamise otsust tehtud kulutusi ei saa me hüvitada, erandiks on ehitusprojekti koostamise kulu ning eluruumi ost taotluse läbivaatamise ajal.“

Taotlust saab esitada riiklikus e-toetuse keskkonnas, mida haldab Riigi Tugiteenuste Keskus. Taotlemine on avatud 8. septembril kl 11st 20. oktoobri lõpuni. Vastu võetakse kõik selles ajavahemikus esitatud taotlused. Rahastamise aluseks pole taotluse esitamise järjekord, vaid selle sisu: kui palju kasvab peres kuni 19-aastaseid lapsi, keda elamistingimuste parandamine mõjutab; kui suur on pere sissetulek; kui põhjalikke töid on elamistin-

gimuste kaasajastamiseks vaja teha. Taotlusi võetakse vastu üle Eesti ja kõigi piirkondade taotlusi käsitletakse võrdselt, määrav on pere olukord.

Toetuse määramisel arvestatakse, kui suur oli pere 2024. aastal saadud maksustatav brutotulu pereliikme kohta kuus. Võrreldes varasemaga on tõusnud sissetulekumäär, mille alusel saab toetust taotleda – senise 450 euro asemel on piiriks nüüd 550 eurot pereliikme kohta kuus.

Toetust saab taotleda kuni kaks korda. Esmakordsel taotlemisel oli toetuse suurus seni kuni 10 000 eurot, nüüd on see tõusnud kuni 12 000 euroni. Teistkordsel taotlemisel on toetussumma suurenenud 5000 euroni.

Pered, kes said toetust enne 26. novembrit 2019 ja ei ole pärast seda uut toetust saanud, loetakse esmakordseks taotlejaks

ning neil on õigus toetust küsida kahel korral. Kui aga perele on toetust eraldatud esimene kord enne 26. novembrit 2019 ja teine kord pärast seda, on perel õigus toetust taotleda veel ühe korra. Varem toetust saanud pered peavad korduva toetuse taotlemise hetkeks olema eelmise toetuse sihtotstarbeliselt ja tähtaegselt ära kasutanud.

Kui projekti kogumaksumus ületab toetuse määra, peab taotleja katma projekti ülejäänud maksumuse omafinantseeringuga ning tõendama omaosaluse olemasolu. Projekti elluviimise tähtaeg on kaks aastat alates taotluse rahastamise otsusest.

Taotlusvooru eelarve on 2,58 miljonit eurot ja seda rahastatakse riigieelarvest. Toetuse täpsemad tingimused ja info taotlemise kohta EISi veebilehel: <https://kredex.ee/et/kodu-toetus>

Kingituseks tehtud noast kasvas välja sepikoda

KRISTI KIRSS

Tõnu Traks on tõeline meist-rimees. Ta tegutseb Järva vallas Päinurmes, kuhu on loonud omale sepistatud nugade sepi-koja. Tõnu valmistab tellimusel kogu komplekti: erimustrilise noatera, puidust käepideme ja nahast noatupe. Lisaks joonistab ta puidu ja naha peale pilte. Kõik ühe mehe käest. Sepatöö sai algu-se sellest, kui Tõnu noorem poeg otsustas jahimeheks hakata. Tõnu tegi pojale kingituseks noa. „See oli mahukas ja jube keeruline töö,“ meenutab ta. Ja et poegasid on tal kaks, tuli nugasidki kaks teha. Ka vanem poeg sai omale isa valmistatud noa.

Esimeste töödega ilmsesid ka probleemid. Nii seadis Tõnu sammud Tallinna Kopli ameti-kooli noa sepistamise kursusele. See, et Tõnu oli varem nuge val-mistanud, jäi ka õppejõule silma, kes andis Tõnule raskema terase, millega oli keerulisem tööd teha. Tõnu selgitab, et terased on erinevad: mõni on keerulisem, teine lihtsam. Ta lõpetas kursuse ning tema vaimustus sepatööst aina kasvas. „Sellest sündis mitte ainult noategemise huvi, vaid sepatööhuvi, kuna ma sepistasin seal terasid. Ja nii ma mõtlesin, et pean seda asja proovima, kas sobib mulle,“ meenutab Tõnu.

Kui nüüdseks on Tõnu juba üle kümne aasta tegutsenud en-disest garaazist loodud sepikojas, siis algusaastatel toimetas ta eri kohtades oma kodus: puukuuris, välikärgis, varikatuse all. Püsivat

kohta Tõnu ei loonud, sest ta ei teadnud, kas jääb sepatöö peale. Sepistamise hoog ei läinud aga üle ning huvi püsis. Nii otsustas Tõnu ühel hetkel, et tuleb garaaz sepikojaks teha. „Laudpõranda võtsin ära ja lae tõstsin kõrge-maks, kuna haamer oleks muidu lakke kinni jäänud,“ ütleb Tõnu.

Noategu võtab aega

Tõnu valmistab nii jahi- kui ka kööginuge. Samuti väikse-maid nuge nagu lastenoad ja amuletid. Üks noategu võtab aega keskmiselt kaks nädalat, seda siis, kui terad on juba eelnevalt valmis tehtud. „Kiirustama ma ei hakka, pigem loobun. Kiirus-tamine ei tee midagi head,“ ütleb

Tõnu, kes seisab hea selle eest, et nuga tuleks kvaliteetne ja ilus. Tänavu augustis tegi Tõnu kaks nuga ja nüüd on käsil kolmas. „Kipubki nii olema, et järsku tuleb mitu tellimust ja siis on jälle rahulik,“ ütleb Tõnu, kellel on praegu olnud kiirem periood. Rahulikul ajal saab Tõnu välja mõelda uusi mustreid ja katseta-da teistmoodi käepidemete loo-mist. Noatera mustritest meeldib Tõnule enim sulemuster, mis on aga kahjuks ka kõige töö- ja ma-terjalimahukam. Käepidemeks kasutab ta tavaliselt kodumaist kõva lehtpuupuitu või kasetoh-tu ja eksootilisemaid roospuid, eebenit või musta tamme.

Terad valmistab Tõnu ette sü-

gisel ja kevadel, sest suvel läheb sepikojas liiga palavaks. „Mul on kõik asjad siin üles sulanud. Näiteks ventilaator sulas lae all üles ja eile viskasin just ühe lambi ära. Plastik nii kuum, ei kannata,“ selgitab ta.

Näidismugade valik on mit-mekülgne. Mõned näidisnoad teeb ta ka müügiks, aga need ostetakse tavaliselt kohe ära. Üks nuga on rännanud ka Hollywoo-di, aga seda ei tohi veel näidata. Film peaks sel aastal välja tulema ning siis saab Tõnu seda ka oma Sepistatud Nugade Facebooki lehel eksponeerida. Nuga ta ta-gasi ei saa, see jäi kingituseks peaosatäitjale. Üks lihtsamaid nuge on lastenuga, mis on tore

kingitus lapsele, kes on noaga toimetamise ära õppinud. Nuga on tehtud tavalisest terasest ja käsitsi voolitud käepidemega.

Iga metallese on kuum

„Põhireegel on see, et kui sa käid sepikojas ja sepp töötab, pead arvestama, et iga metallese, mis kuskil on, võib olla kuum,“ selgitab Tõnu. Tõnu on ka ise põletada saanud. Üks kord ka töötuba läbi viies. Suuremaid töötubasid ta enam ei korral-da, küll aga võib tema juurde tulla üks ühele töötuppa. Tõ-nu sõnul saab lihtsa noa valmis umbes viie tunniga. Inimestele see meeldib. „Üliõnnelikud on kõik.“

Puidu- ja nahatuba

Siseruumides asub teine tuba, kus Tõnu valmistab puidust käe-pidemeid ja nahast noatuppesid. „Midagi olen elu aeg nokitse-nud. Vanaisaga tegime ka nuge, kui ma keskkoolis käisin. Vana-isa tegi metallosa ja mina panin käepidemeid kokku. Mäletan, et tol ajal tehti neid väga naljakalt,“ meenutab ta. Tõnu valmistatud noad on eri raskusega. Stabi-liseeritud puidust käepidemed on raskemad, see puit on ajale vastupidav, ei mädane ega kõ-dune. Aga on ka nuga, mis on väga kerge: kööginuga, mis asub vineerist hoidiku sees. „Taimpar-gitud nahast noatuppede ole on palju loomapilte teinud, neist hunti vast kõige rohkem,“ ütleb Tõnu.

Tõnu poes müüdavate toode-

tega ei soovi konkureerida. Ta ütleb, et ka ehituspoest saab kät-te täiesti hea teraga noa. Kes aga soovib midagi erilisemat, võiks Tõnu poole pöörduda. Koos tu-pega Damaskuse nugade hinnad algavad 300 eurost, kööginugade hinnad 200 eurost.

Tõnu Traksi sepikojaga saab tutvuda maal elamise päeval, 20. septembril.

Poolsada aastat bussireise

Sel suvel täitus 50 aastat sellest, kui Koigi kultuuriselts otsustas hakata korraldama bus-sireise mööda Eestit. Traditsioo-niliselt toimub reis juuli lõpus. „50 aastat tagasi võtsime kätte ja läksime kõik oma autodega lihtsalt telkima ja olime vaid ühe päeva. See aga hakkas meile meeldima ja järgmisel aastal võt-sime juba bussi ning olime kolm päeva laagris. Seejärel sai uusi reisiplane peetud ja laagri ase-mel hakkasime ringi rändama,“ meenutas reise eestvedaja Ene Puhmaste. Toredad rännakud mööda Eestit polnud mõeldud ainult täiskasvanutele. Osalenud on inimesed kogu perega, võttes kaasa ka pere pisemad liikmed.

Bussijuhtideks ja reisi-juhti-deks on poolesaja aasta jooksul olnud väga mitmed inimesed, aga pikemat aega on reisiselle mööda

Eestimaad vedanud Endel Rudi ja reisirühmiks olnud Pille-Riin Kranich. Sel suvel (23.–25. juulini) võttis Koigi kultuuriseltsi lõbus reiskamp suuna Piirissaare poole. „Enne Piirissaarele jõudmist külastasime väga pika ajalooga toiduainete tehast Põltsamaal, tutvusime Tartu botaanikaia iluga, käsime ära Metsavenna talus Eesti piiri ääres ja maitesime suurepäraseid veine Uue-Saaluse veinitalus,“ ütleb Puhmaste.

Põltsamaa toiduainete tehases võttis reisiselle vastu tehasejuht Peeter Kalmet, kes näitas, kuidas kurk purki ja smuuti pudelisse jõuab. „Saime ka ise suurepä-raseid Pai smuutisid proovida,“ ütleb reisi-juht Pille-Riin Kranich. Ta tõi välja, et Tartu botaanika-aia ekskursioon oli põhjalik ja põnev. „Giidil oleks juttu õhtuni jätkunud. Siiski pidime edasi kii-

rustama Metsavenna talle, sest reisikava on meil alati huvitav ja tihe. Soovime näha ja kogeda võimalikult palju. Metsavenna talu peremehe Meelis Mõttuse pajatused vanast ajast haarasid kogu reisiseltskonda. Ja muidugi sai ära proovitud ka Metsakohin, mida peremees metsavendade punkris hea meelega kõigile huvilistele pakkus,“ ütles Kranich. Õhtu lõpetati Uue-Saaluse veinitalu külastusega, kus saadi targemaks veinide valmista-mises. Samuti maitsti mitmeid talus valmistatud veine ja ka ai-nulaadset vermutit. „Õhtusöö-gi ajal tervitas meid taevast vikerkaar, mis oli eriti ilus lõpp reisi esimesele päevale,“ lausus Kranich.

Teine päev möödus Piiris-saarel ringi tiirutades ja saarega tutvudes. Ära sai käidud nii Ti-

tanicul kui ka vanausuliste muu-seumis. Reisisellid said teada, miks Piirissaarel sibulapeenrad nii kõrged on. Vastus – sest nii on õige! Lõuna koos kalasupi ja sibulapirukaga möödus vana seltsimaja juurde rajatud koh-vikus. Seda paika soovitas rei-siseltskond ka teistel külastada. „Kolmandal päeval külastasime Elistvere loomaparki, kus meid tervitas üks väga sõbralik karu. Ilvesed olid kahjuks aga palju tagasihoidlikumad ja neid giidi jõupingutustele vaatamata silmata ei õnnestunudki. Meie reisi lõpetas Puurmani mõisa giidituur, mis viis meid nii keld-risse kui ka katusele. Oli väga huvitav,“ ütles Kranich.

Järgmine reis on planeeritud septembri algusesse. Koos Koigi kohaliku näiteringiga siirdutakse siis Lavassaaarde ja Pärnusse.

Õpilasmalev omandas rahvusvahelised mõõtmed

Järva vallas toimus õpilasmalev traditsiooniliselt kahes vahetuses: juunis ja augustis. Malevas osales 104 noort vanuses 13–19 aastat. „Kuna meie ülesanne on võimaldada noorele just esimest töökogemust, siis suurem osa olid 13–15-aastased. 16-aastastel noortel on juba lihtsam leida tööd ka teiste tööandjate juures,“ ütles Järva valla noorsootöökeskuse juhataja Aune Suve-Kütt.

Tööd olid mitmekülgsed. „Juunis segas veidi vihmasadu, aga parimatel päevadel venis tööde nimekiri päris muljet avaldavaks,“ ütles Suve-Kütt. Näiteks 11. juunil jõudsid kaheksa Järva-Jaani noort teha seitsmel objektile töid: kooli heki okste likvideerimine, pastoraadi hekkide pügamine, okste äravedu, mälestussamba taga asuva platsi korrustustööd, mälestussamba hekkide pügamine, alevi hekkide pügamine, alevi surnuaia haljastustööd, kultuurimajaesise heki pügamine. Tegus oli ka augustikuu malev Koigis: lasteaia mänguväljakute rohimise lõpetamine, lasteaia terrassi õlitamine, liivakasti tühjendamine/liiva äravedu kuuliheitekastide ehitamiseks jne.

Iga maleva juurde kuulub ka noorte koolitamine, mis toimus maleva esimesel päeval: juunis Albus, augustis Koerus. „Oleme saanud ka positiivse tagasiside, et nii on parem, varasemalt toimusid koolitused tööpäeva teises pooles, aga siis ei jaksanud enam ei kuulata ega kaasa teha. Töötukassa viis noortele läbi karjääriplaneerimise töötoa ja Erasmus+

võimalusi tutvustas meie valla Europeeri liikumise esindaja Marta Kont,“ sõnas Suve-Kütt. Valla noorsootöötajad tutvustasid ohutusnõudeid ja riskide vähendamise võimalusi, meeskonnatöö ja suhtlemise nippe ning rääkisid esmaabi andmisest. Malevlased said endale ka maleva särgid kujundada.

Sel aastal külastasid Järva valla õpilasmalevat ka rahvusvahelised noored. „Paide noortekeskus on juba mitu aastat kasutatud EstYesi vahendusel võimalust tuua enda noortele lisaks rahvusvaheline grupp malevasse. Kuna üks meie noorsootöötajatest oli eelmisel aastal oma puhkuse ajast neil vabatahtlikuna abis ja sai väga positiivse kogemuse, otsustasime sellel aastal kampa lüüa,“ vahendas Suve-Kütt. Viis noort Järva vallast, viis Paide linnast ja kümme noort eri riikidest tegid ühe nädala Paides ja teise nädala Koigis tööd. Noored tulid siia Türgist, Serbias, Tšehhist, Prant-

susmaalt, Poolast, Itaaliast, Saksa- samaalt ja Hispaaniast.

„Noored pidasid seda väga rikastavaks kogemuseks. Talgulaagri lõpus antud tagasiside nii aja planeerimise, tööpäeva pikkuse kui ka kõigi ühistegevuste kohta oli igati positiivne ja laagri lõpetamine sai väga emotsionaalne,“ ütles Suve-Kütt. Maleva sisse jäi ka 12. august, mis on rahvusvaheline noortepäev. Pärast tööpäeva lõppu sõitsid kõik Järva valla malevlased Koiki. Toimus segavõistkondade rahvastepall, söödi ühiselt pitsat ning osaleti inimraamatukogus, kus noored said külastele küsimusi esitada. Öhtu lõpus õpetati külastele eesti rahvatantsu.

VASTAVAD MALEVLASED

Mis oli kõige meeldejäävam kogemus õpilasmalevast?

Albu malevlane Maire: Kõige meeldejäävam oli koos töötamine ja uute sõprade leidmine.

Koeru malevlane Liise: Kõige meeldejäävam oli töökogemus, sõpradega ühise eesmärgi nimel pingutamine ja kogu seltskonnaga koos töötamine.

Koeru malevlane Marta-Belly: Minu jaoks oli kõige meeldejäävam mänguväljaku ja pinkide värvimine, seda oli väga lõbus koos teistega teha. Veel meeldis mulle rahvusvaheline noortepäev, seal olid kõik väga toredad.

Koigi malevlane Kädi-Meribel: Kogu malev oli meeldejääv, sest juba esimestel päevadel tekkis meie rahvusvahelises rühmas tugev ühtsustunne. Kõik said omavahel kiiresti lähedaseks ja isegi väsitavad tööpäevad möödusid heas tujus. Eriliseks tegi selle kogemuse see, et iga päev lõppes arusaamisega – olin midagi korda saatnud koos inimestega, kellega mul oli päriselt lõbus.

Miks sa osalesid õpilasmalevas?

Maire: Osalesin, et veeta suvi sisukalt ja teenida omale natuke te taskuraha.

Liise: Soovisin aidata kaasa meie kodukohta korras hoida ja arendada tiimitööd teiste noortega.

Marta-Belly: Osalesin, et teenida taskuraha, saada uusi kogemusi ja tutvuda uute inimestega. Uusi kogemusi ja tutvusi sain malevast väga palju ja rohkem, kui oleksin võinud arvata.

Kädi-Meribel: Soovisin oma suve sisukamaks muuta. Malev andis võimaluse tutvuda inimestega ja teenida natuke raha.

See oli hea vaheldus tavalisele suvepuhkusele.

Mida sa õppisid õpilasmalevast?

Maire: Õppisin koostööd ja vastutuse võtmist.

Liise: Seda, et koos oleme tugevad ja kui kõik annavad oma parima, saavutame rohkem.

Marta-Belly: Õppisin malevas seda, et töö on raske ja seda tuleb teha korralikult. Aitasid aga sõbrad, kellega sai samal ajal koos olla.

Kädi-Meribel: Õppisin, et töö muutub meeldivaks, kui seda teha inimestega, kellega koostöö sujub. Ka kõige lihtsamad ülesanded muutusid lõbusaks, kui meeskond oli ühtehoidev.

Milliseid töid malevas tegid ja kuidas jäid töödega rahule?

Maire: Töötasime Albus ja selle läheduses. Puhastasime tänavakivide vahesid, värvisime ja vedasime puid.

Liise: Malevas tegime palju erinevaid töid. Andsime mänguväljakule uue värvikihi, koristasime kohalikku sensorset rada ja riisusime ning rohisime palju. See töö tasus end ära, kuna tulemust oli alati nii hea vaadata.

Marta-Belly: Rohisin, värvisin, riisusin, kaevasin. Jäin nende töödega väga rahule.

Kädi-Meribel: Peamiselt teglesin siseviimistlustöödega, mis mulle väga meeldisid. Oli hea näha, kuidas ruum töö käigus muutus ja kuidas meie tehtud töö andis kohe tulemust.

Kuidas kirjeldaksid teisi noori, kellega koos malevas olid?

Maire: Teised noored olid sõbralikud ja abivalmid.

Liise: Kõik maleva noored olid toredad ja hoidsid kokku. Isegi nendega, kellega tavaliselt igapäevaselt ei suhtle, olid meil malevas ühised motiivid ja ainult see oli tähtis.

Marta-Belly: Meil olid väga toredad ja abivalmid noored, vahepeal sai ka hästi palju nalja, aga tööd tegime korralikult.

Kädi-Meribel: Nad olid kõik väga toredad ja avatud. Meie seltskonnast kujunes kiiresti ühtne tiim ja suhtleme omavahel siia maani.

Kas oli ka mõni väljakutse ja kuidas sa sellega hakkama said?

Maire: Väljakutseks olid pikad päevad ja vihmane ilm, aga saime hakkama.

Liise: Väljakutseid ei olnud eriti, kõik tööd olid noortele jõukohased, aga kui palav päike välja tuli, oli rohimine ränk. Et toime tulla, hoidsime üksteisel tuju üleval ja innustasime tööd lõpuni viima.

Marta-Belly: Malevas mulle

väljakutseid polnud, kõik tööd olid jõukohased ja tehtavad.

Kädi-Meribel: Suuri raskusi ei olnud, aga kui midagi ette tuli, siis lahendasime selle ühiselt. Teiste toetus ja abivalmidus tegid kõik olukorrad lihtsamaks.

Mida soovitaksid järgmise aasta malevlastele?

Maire: Soovitan järgmistele malevlastele olla avatud ja positiivne.

Liise: Kindlasti tuleb enda tervise eest hoolt kanda, kuna suvel kuum ilmaga töötamine võib olla raske. Kandma peab mütsi ja päikesekreemi. Lisaks tuleb tulla motiveeritult ja teha tööd korralikult.

Marta-Belly: Soovitaksin kindlasti malevasse tulla. Igav ei hakka ja see on lihtne viis, kuidas teenida taskuraha või saada uusi sõpru. Tööd peab tegema korralikult!

Kädi-Meribel: Soovitan kindlasti osaleda ka vaba aja tegevustes – õhtused üritused, mängud ja ühised laagrihetked jäävad sama eredalt meelde kui töö ise.

Mida teed teenitud rahaga?

Maire: Raha panen osaliselt kõrvale ja kulutan ka enda peale.

Liise: Teenitud raha kastutan ma sülearvuti ostmiseks. Lisaks soetan paar personaalset asja.

Marta-Belly: Teenitud rahaga ostan ühe kasuliku asja, mida mul ammu vaja on olnud.

Kädi-Meribel: Kindlat plaani mul pole, aga kindlasti kulub see mõneks vajalikuks ostuks või elamuseks.

Kuidas tundus koostöö rahvusvaheliste noortega? Mida te koos tegite?

Maire: Rahvusvaheliste noortega koostöö oli põnev – harjutasime inglise keelt ja mängisime.

Liise: Kuna ma ei osalenud rahvusvahelises malevas, siis teisest koostööst ei oska rääkida, aga käisime neid Koigis külastamas. Nendega oli väga tore aega veeta, juttu rääkida ning seltskonnamänge mängida. Koos mängisime rahvaste palli, söime pitsat ja rahvusvahelised malevlased tutvustasid meile oma kodumaad.

Marta-Belly: Rahvusvaheliste noortega oli väga tore koos olla. Mängisime rahvaste palli, söime pitsat ja rääkisime nii Eestist kui ka riikidest, kust nemad pärit olid. Näiteks Itaaliast, Saksamaast ja Hispaaniast. Nendega rääkides saime arendada ka enda inglise keele oskust.

Kädi-Meribel: Nad olid väga sõbralikud ja abivalmid. Koos õppisime üksteise mängu, tutvusime kultuuridega ja õpetasime naljakaid keeleväärnajasid. See tegi kogemuse veelgi põnevamaks.

Tunnustati tublisid haridustöötajaid

29. augustil toimus Türi kultuurikeskuses Järvamaa haridustöötajate õppeaasta avaseminar, kus tunnustati ka tublisid haridustöötajaid. Tunnustusi jagati 11 kategoorias, kokku esitati 64 kandidaati. Järva vallast oli 25 nominenti ja üks laureaat.

Aasta lasteaiaõpetaja nominendid Järva vallast olid Eha Kruusalu Koeru lasteaiast Päikeseratas, Elle Kallivere Koigi koolist, Kersti Saar Järva-Jaani lasteaiast Jaanilill, Kristel Grauberg Koeru lasteaiast Päikeseratas, Mare Pung Koeru lasteaiast Päikeseratas, Piret Heinso Koeru lasteaiast Päikeseratas, Reet Kuusalu Imavere koolist.

Aasta klassiõpetaja nominendid Järva vallast olid Liis Koppmann Põhja-Järva koolist, Marge Terras Järva-Jaani koolist, Tuuli Järva Koeru koolist.

Aasta klassijuhataja nominendid Järva vallast olid Katrin Nurmetalo Järva-Jaani koolist, Reeli Köll Järva-Jaani koolist.

Aasta põhikooli aineõpetaja nominendid Järva vallast olid Janar Kärner Järva-Jaani koolist, Siiri Tamm Imavere koolist, Tiia Järve Koigi koolist, Tiina Põldoja Koeru keskkoolist.

Aasta gümnaasiumiõpetaja nominent Järva vallast oli Toomas Aan Koeru keskkoolist.

Aasta huvihariduse õpetaja

nominendid Järva vallast olid Kersti Liivak Põhja-Järva koolist, Leelo Ambos Koeru keskkoolist.

Aasta õppeasutuse juhi nominendid Järva vallast olid Kristiina Ots Põhja-Järva koolist, Maris Piiraja Järva-Jaani koolist.

Aasta tugispetsialisti nominendid olid Eve Grünman Koeru keskkoolist, Maarja Mänd Koeru lasteaiast Päikeseratas, Ülle Teppan Koeru keskkoolist.

Aasta tugispetsialisti laureaat on Margit Jullinen Põhja-Järva koolist. Margit väärib esiletõstmist, kuna tema südamesse mahub iga lapse mure ja ta siiras soov on aidata igaüht enda ümber. Margit on kooli psühholoog.

Aasta hariduse sõbra nominent Järva vallast oli Tenno Matkad.

Sel aastal tunnustati ka Järvamaa haridusasutuste edulugusid, millega on toetatud haridusleppe elluviimist ja loodud väärtust kogu Järvamaa haridusmaastikule. Kokku esitati 12 edulugu ning kõik need said ka tänukirjad. Järva vallast said tänukirja järgmised edulood: Koigi kool edulooga „Emakeelepäev ja tortide valmistamine“, Koeru lasteaid Päikeseratas edulooga „Loomade silmad ei helenda, vaid helgivad“.

Tunnustusüritust korraldas SA Järvamaa.

Noorsootöökeskus lõi projekti noorte vaimse tervise toetamiseks

AUNE SUVE-KÜTT

Järva valla noorsootöökeskuse juhataja

Järva valla noorsootöökeskus kutsus ellu projekti „Järva valla noorte vaimne tervis on toetatud“, mille jaoks saadi HARNO „Noorte heaks“ programmist üle 10 000 euro.

Tervise arengu instituudi 2024. aastal läbi viidud Eesti laste vaimse tervise uuringu lõpparuande järgi on kool ja vaba aja veetmise keskkond need, kus noorte heaolutunne kõige enam langeb, eluga

raahulolu on aga üks olulisemaid vaimse tervise mõjutajaid. Tõhusaim viis noorte heaolu mõjutada on teadlik, märkav ja toetav keskkond, sealhulgas sõbrad, klassikaaslased, õpetajad, noorsootöötajad ja tugispetsialistid.

Projektiga lahendatava murekoha töid noored ise välja mõõdnud talvel ühel noortekohtumisel, kus kaardistasime Järva valla noorte murekohti ning püüdsime leida neile lahendusi. Selle protsessi käigus valmis noortel projekti tegevuskäik. Noored töid välja, et

nad on märganud noorte ennat hävitava käitumise suurenemist. Noored on kinnised ja ei räägi oma probleemidest, nad vigastavad ennast, võrdlevad ennast teistega jne. See omakorda viitab sellele, et noortel ei ole piisavalt usaldusväärseid inimesi, nad ei julge abi küsida, nende heaolutunne väheneb ning sellest tulevalt halveneb vaimne tervis.

Projekt on tihedalt seotud kõigi Järva valla koolidega. Septembrikuu esimese kahe nädala jooksul saab igast koolist 6–8 noort võimaluse osaleda Pea-

asja psühholoogide koolitusel. Noortele antakse teadmisi suurimatest vaimse tervise mõjutajatest, ohumärkidest, esmaabist ja vitamiinidest. Samas õpetatakse noori, kuidas saadud teadmisi oma koolikaaslastele edasi anda.

Jagame noortele teadmisi, kuidas rakendada noorelt noorele õpet ehk *peer education*’i teooriat. Koolitatud noorte ülesanne on olla koolides vaimse tervise saadikuteks, andes oma teadmisi edasi teistele õpilastele ja viies igas klassis läbi noortelt noortele seminare. Vajadusel toetavad

koolituse saanud noored kaaskoolitatuid nende kodukoolides, et viia läbi vaimse tervise toetamise kampaaniat ning informeerida (koolitada) ka noorsootöötajaid, tugispetsialiste ja õpetajaid.

Eraldi koolitus on koolide ja noortekeskuste noorsootöötajatele, et tõsta nende pädevust noorte vaimse tervise muutuste märkamisel ja toetamisel. Aktiivsel projektiperioodil toimuvad meeskondadele ka ko-visioonid ja vitamiiniampsud, et hoida nende motivatsiooni projekt lõpuni vastu pidada.

Meie vaimse tervise saadikud saavad endale kaasa trükised, mida nad vajavad seminaride läbiviimisel, ning koolitusel üheskoos kujundatud T-särgid, mille abil on nad koolis märgatavad.

Projekt lõpeb jõulude ajal ning eesmärk on Järva valla noorete vaimne tervis paranemine. Noored on teadlikud: kuidas ennast hoida, sõbra olukorda märgata ja ta õigel ajal abi otsima suunata. Noori toetavad koolitatud ning oskuslikud noorsootöötajad, tugispetsialistid ja õpetajad.

Koigi raamatukogus
1. oktoobril kell 18.00

Külas kirjanik
Ain Kütt

Lugejate seas
«Sagadi paruni mõrvalugude»
sarjaga tuntuks saanud
kirjaniku teosed andsid ainest
ETV telesarjale «Von Fock».

info tel 513 0109

19. septembril 2025

ENE MIHKELSONI PÄEV

10:00-12:00 Eesti Kirjandusmuuseumis
ettekanded ja kultuurimõtestaja preemia väljakuulutamine

14:15-14:30 Heinrich-Rudolf Mikhelsoni hauaplaadi asetamine
Pilistvere kivikangurisse

15:00-15:30 Ene Mikhelsoni mälestuskivi avamine Tammekülas

16:00-17:30 koosviibimine Imavere Rahvamajas

Tervitused, Joosep Susi: Ene Mikhelsoni tähtsusest
Aija Sakova seatud tekstikava "Ene Mikhelsoni aeg"
esitavad Garmen Tabor ja Grete Jürgenson

Infot vahendab Önnela tel 5173278
Korraldaja Ene Mikhelsoni Selts

Rahvamajas
avatud
Sirli kohvik

Mina olen Stella - poeet ja loomult romantik. Kirjutan ja esitan oma luulet ilma filtrita - ehedalt, väärtuselt, ilusalt.

Mahutan sõnu mahlastesse ridadesse armastusest, igatsusest, väärtust ja inimeseks olemise keerukast ilust.

Ambla raamatukogus
2. oktoobril kell 18.00

Külas
Stella Terna

Minu soov on tuua luule inimesteni ka siis, kui nad on seni arvanud, et luule pole nende jaoks ja viia Sind rännakule iseenda sisse. Ootan Sind väga Ambla raamatukokku luulerännakule!

info tel 513 0109

Puhkus maal lõppes kalkunifarmi loomisega

KRISTI KIRSS

20 aastat tagasi elasid Antonina ja Andres Pihl koos lastega Tallinnas, kuid miski tõmbas maaelu poole. Alguses otsisid nad endale suvilakohta, kus saaks puhkamas käia. 2006. aastal ostisid nad paigakese Järva vallas Päinurmes. „Olime nagu linnainimesed ikka, et oi, lehmad,“ meenutab Antonina esimesi kordi, kui nad maale tulid. Kuna abielupaaril polnud väga kedagi, kelle juures maal käia, siis oli kõik uus ja avastamist leidus palju. 2014. aastal kolis pere püsivalt maale elama. Ja tasapisi arenes paigast midagi enam kui suvila ning puhkusest sai töö.

Kalkunitest paabulindudeni

Antonina oli vaimustunud paabulindudest ja soovis omale üht sellist, kuid need olid liiga kallid. „Kalkun tantsib sama-

moodi kui paabulind, ta tantsib ka sabaga. Ja ma mõtlesin, las mul olla kalkun. Ta on odav, suur, ilus ja haudub hästi,“ ütleb Anonina. Nüüd on tal nii heledaid kui ka tumedaid eri tõugu kalkuneid. „Näe, Botsman,“ viitab Antonina musta värvi kalkunile, kes andis farmile nime. Antonina sõnul on Botsman eriline lind, kellele meeldivad külalised, pildistamine ja kallistamine. „Ta ei ole üldse kuri. Paljud külalised mäletavad oma lapsepõlvest, et kalkunid on tigidad ja arvavad, et Bootsman on ka selline ning imestavad vastupidist nähes,“ ütleb ta. Muna, millest Botsman koorus, saabus tallu 2017. aastal Soomest posti teel. „Tellisin kümme muna. Polnud kindel, kas neist üldse midagi saab,“ ütleb Antonina. Kümne muna peale kulutati kokku 65 eurot ning saadi kaks kalkunitibu.

Lisaks kalkunitele leidub ma-

japidamises veel teisigi linde nagu kanad, pardid, paabulinnud ja tuvid. Jah, ka paabulinnud ehk Antonina unistus on täitunud. Esimesed paabulinnud võeti tallu 15 aastat tagasi. „Mingist nurgast ma ikka leian,“ viitab Antonina kanamunadele, mida hetkel on vähem, sest kanad sulivad. Osa kukkesid ja kanu on siin erilised. Tõu nimi – paljaskaelsed kanad – viitab sellele, et lindude kaelad on paljad. „Paljud inimesed mõtlevad, et nad on haiged, aga ta tegelikult ongi sellised,“ ütleb Antonina. Reklaami nad enam eriti oma talule ei tehta, aga külla võib ikka tulla. Kui varem oli neil fikseeritud piletihind, siis nüüd saab iga inimene tasuda vastavalt oma võimekusele.

Kitsedel on lüpsmisel oma järjekord

Kõik loomad ja linnud on siin pisut erilised. Kitsed on va-

litud selle järgi, et nende piim ei oleks spetsiifilise kitsepiima maitsega, vaid meenutaks rohkem lehmapiima. Nii meeldib see piim ka nendele, kes muidu kitsepiima ei tarbi. Et intervjuu toimub hommikul ajal, suundub Antonina kitsede juurde, kes juba ootavad. Lüpsmisel on oma järjekord, mida mitte mingil juhul segi ei tohi ajada. „Kui ajad järjekorra segamini, näiteks selle ma võtan teisena, kes esimesena tuleb, siis on jama. Tuleb skandaal, nad ei saa aru, mis toimub,“ selgitab Anonina. Botsman's-i kalkunifarmis on kümmekond kitse, neist lüpstakse kolme. Antonina selgitab, et tal oli plaan osta lüpsimasin, aga kitsekasvatavad soovitasid selle osta alles siis, kui lüpssta on vaja vähemalt kümme kitse. Lihtsam on käsitsi ära lüpssta kui kulutada aega masina puhastamise peale. Muidugi aitaks see käsi säästa,

sest lüpsmisel on pisut ka jõudu tarvis. „Oli vaja ära sõita ja ma otsisin inimest, aga ei olnud kedagi, kes oskaks ja julgeks või polnud neil kätes jõudu,“ selgitab Antonina, et lüpsmisele pole kerge abilist leida.

Hetkel on talus kaks pruuni, üks must ja üks mustavalgekirju kitsetall. Peagi peaks sündima veel üks kitseke. Selle protsessi juures plaanib Antonina ka ise olla. Ta käis Järvamaa kutsehariduskeskuse Särevere õppekohas õppimas, et saaks kitsesid poegimisel abistada. „Paitan, teen massaaži, kuivatan talled,“ ütleb ta. Kogu protsess kestab umbes paar tundi.

Juustutegu pole käkitegu

2025. aasta jaanuaris võttis Antonina kätte uue projekti – oma koduköögis juustude valmistamise. Need teadmised ja oskused, kuidas ühte juustu teha, tulevad tal Olustvere teenindus- ja maamajanduskoolist. Antonina sõnul ei sobi juustutegu igapähele, tegemist on protsessiga, mis võtab aega ja nõuab kannatlikkust. Tuleb katsetada ja õppida eksimuste kaudu, aga esimesed maitsevad juustud on Antoninal juba valminud. Ta on valmistanud klassikalist Gouda juustu ning ka hallitusjuuste. Juustude seest leiab rosé pipart, tsillit, küüslauku jne. Samuti leiab sortimendist maailma vanima sinihallitusjuustu Gorgonzola, mida peetakse ka sinihallitusjuustude kuningaks.

„Ühe juustu peale läheb mul 5–6 tundi,“ ütleb Antonina. Ta valmistab juustu pliidi peal potis. Juust peab seisma vähemalt kuu aega, et ta saaks kätte oma õige maitse. „Sa võid asju sisse panna, aga sa ei tea, mis maitse

tuleb. Vähemalt kuu aega peab seisma. Kui seisab kolm ja üle, on suurepärase maitse,“ lausub ta. See, et juust seisab, ei tähenda, et temaga poleks vaja tööd teha. Juust laagerdub, teda tuleb keerata, kuivatada ja ka vaha peale panna. „Hallitusjuust peab seisma eraldi,“ selgitab Antonina, et sinihallitusjuustu tuleb lõigata eraldi noaga ja hoida teistest eraldi, sest hallitus võib edasi minna ka teistele juustudele. Kõik juustud on säilitusainetest vabad. Juuste valmistatakse nii lehma- kui ka kitsepiimast. Antonina unistab, et järgmisel aastal saaks hakata juustu ka ametlikult pakkuma. Juba uurib pererahvas, millised load on vaja teha ning on investeerinud vahenditesse.

Hinnatõus on teinud ka maal toimetamise pisut keerulisemaks. Tuleb läbi mõelda, kui suurel hulgal loomi ja linde siin pidada saab. „Ma ostan kanadele toitu 300 euro eest nädalas,“ ütleb Antonina. Müüakse näiteks mune ja tibusid, aga kulutatud summat tagasi teenida on vahel üsna raske. Sellest hoolimata nad linnaelu tagasi ei igatse. „Me käime praktiliselt igal nädalal Tallinnas, aga see on hullumaja, mis seal toimub. Tuled tagasi, pea valutab,“ ütleb 25 aastat Tallinnas autojuhi (taksojuht, veoautojuht) ametit pidanud Andres.

Mõlemad kinnitavad kui ühest suust, et maal on tore. „Istume, puhkame siin ja sööme juustu,“ naljatab Antonina, et maal on lihtne. Tegelikuses käivad tööd hommikust õhtuni, aga põnev on ka ja see, mida tehakse, annab hingele nii palju.

20. septembril toimuval maal elamise päeval saab külastada ka Botsman's-i kalkuni farmi.

Helisesid koolikellad

1. septembril helisesid koolikellad seitsmes Järva valla koolis: Põhja-Järva kooli Albu õppekohas, Põhja-Järva kooli Aravete õppekohas, Koeru keskkoolis, Imavere koolis, Koigi koolis, Peetri koolis ja Järva-Jaani koolis. Õppeaastaga alustas ka Koeru muusikakool, mis tegutseb Albu ja Aruküla mõisas. Uus õppeaasta on toonud mitmeid uuendusi. Koolides on muutunud tundide algusaeg ja/või tunni pikkus.

Kooliteed alustas 93 last, kes kõik said vallalt kingituseks sussikotid, millesse oli peidetud üks

Rebase talu õun. Kõige varem algas aktus Peetri koolis. „Meid pole siin küll palju, aga üksteisele olemas olles polegi rohkem vaja, sest on suur rõõm nendest headest inimestest, kes siin meie ümber on,“ ütles koolijuht Annela Tammiste.

Järva-Jaani koolil on sellest sügisest oma vormimütsid. Traditsiooniliselt peeti avaaktus Järva-Jaani kultuurimajas. „Meie haridusel on 340-aastane ajalugu ning just sel sügisel alustab esimest korda tööd Järva-Jaani kool. See on uus peatükk, mis ühendab endas pika traditsiooni

ja värske alguse,“ ütles Järva-Jaani kooli juht Annela Tammiste. Kultuurimajast suunduti mööda Pikka tänavat koolimajani, kus heisati uue kooli uus lipp. Järva-Jaani ja Peetri koolis on juba mitu aastat tundide pikkuseks olnud 65 minutit.

Koeru keskkooli direktori Anneli Eesmaa sõnul on koolis tulemas mitmeid muudatusi: tund kestab Koeru keskkoolis nüüd 65 minutit; kooliaasta pole jagatud trimestriteks nagu varem, vaid poolaastateks; kuni kuuenda klassi lõpuni ei panda osavusainetes (muusika, kunst,

tööõpetus, kehaline kasvatus) numbrilisi hindeid ja tööõpetuse tundides on kogu klass koos.

„Eriti hea meel on selle üle, et teid on nii palju, et üle aastate ei ole liitklassi. Ja veel on hea meel selle üle, et teist väga paljude vanemad on siinsamas koolis käinud – see on suur tunnustus ja rõõm ning näitab, et me teeme õiget asja,“ ütles Põhja-Järva kooli direktor Annika Orula Albu õppekohas. Ta edastas Aravete ja Albu õppekohtades lastevanematele üleskutse. Looma hakatakse lastevanemate kogu, kuhu oodatakse kõiki ak-

tiivseid vanemaid, kes soovivad kooliellu panustada.

Koigi ja Imavere koolis on tundide algusajad jäänud samaks. Koigis on uue muutusena üks 80 minutit pikk tund tavatundide (45 minutit) vahel, mõlemas koolis on söögivahetunnid 25 minutit. 80-minutilist tundi kasutatakse ka Põhja-Järva kooli Albu õppekohas. „Hea meel on, et Koigis saab pikas vahetunnis käia madalseiklusrajal turnimas ja Imaveres on õppetöö osana ning vahetundide võimalusena kasutusel vaikusepads,“ ütles Koigi ja Imavere kooli direktor Margit Reinpõld.

Koeru muusikakoolis alustas õpinguid tosin õpilast. Õpilased said sel aastal esimest korda muusikakooli päeviku. „Varuge kannatust – see on kõige olulisem. Mitte ainult teie ei pea olema kannatlikud, vaid ka teie vanemad,“ rõhutas kooliaasta avakõnes Koeru muusikakooli direktor Kerli Sirila. »Pillimäng pole niisama lihtne, et tõmban poognaga üle keelte või näppudega üle klahvide. See vajab tõesti harjutamist. Ära esimese raskuse peale alla anna.“

Ilusat uut kooliaastat!

Linda Kaarmann: Elu läheb nii, kuda ise lükkad

8. septembril oli Järva-Jaanis tähtis päev: hostelis elav Linda Kaarmann tähistas Artur Rinne laulude saatel oma sajandat hällipäeva.

Kella kümne ajal kogunesid puhketuppa Linda hostelinaabrid, Järva valla sotsiaalosakonna juhataja Natali Medvedev ja vallavanem Toomas Tammik. Koduhooldustöötaja Maire Bluum on siin igapäevane külaline, sest lisaks Lindale elab tal siin veel kuus hoolealust. „Linda on neist üks erksamaid,“ ütleb Bluum ja lisab, et Linda on väga puhas inimene. „Naabrinaine Tea Metsla tunnistas, et Linda on käbe: pesi ära nii enda kui ka tema akna ja on vahel juba varakult tolmuimejaga tema ukse taga, sest oma toas on tolm juba tõmmatud.“

Linda nägi oma pidupäeval välja kaunis ja suursugune, kaelas vanaema pärlid. Maire Bluumi sõnul on see nii iga päev – Linda on alati naiselikult sätitud. „Ma alati imetlen ta kleite, kui ta minuga alevisse tuleb – vau, Linda, sul on täna jälle nii ilus kleit seljas. Siis ta viskab pea uhkelt kuklasse, nagu öeldes – ma tean seda ise ka. Ta on täiesti mõjutamatu, sihikindel, kogu aeg tema ise – sirge seljaga naine,“ iseloomustab teda Bluum. „Ta armastab olla õues ja torkab hoovi kastani alla lillesibulaid kasvama – tal oli oma koduaias Ervital meeletult lilli.“

Ervital elas Linda 1961. aastast saati, sündinud ja kas-

Tort peab Linda meelest olema selline, et tagumised hambad ikka samuti saavad. „Mingit kildu me ei jaga – meil on ikka tükki vaja,“ andis ta Maire Bluumile soovitusi, millist torti juubeliks osta.

vanud on ta aga Viljandimaal. 16-aastaselt, aastal 1941 saadeti Linda Saksamaale, kus ta töötas sõjatehases. „Mina pauku ei

karda. Saksamaal tegime miine. Pommi valamine ja käekella tegemine on mul selged,“ ütleb Linda, kes on valanud nii 500, 50 kui 25 kilogrammi kaaluvaid pomme. „Selliseid (näitab näppudega) padruneid tegime ka, aga ma ei tea, mille tarbeks need läksid.“

Laagris oli 8000 inimest, uk-rainlased, poolakad, venelased. „Ööd ja päevad sai seda tööd tehtud. Mul oli seal palju sõpru, kõik saime omavahel läbi. Mul olid pikad patsid, küll nad armastasid nendega mängida,“

meenutab Linda ja tõdeb, et sõjaaeg oli kole.

Võib-olla oleks elutee viinud teda Saksamaalt kaugemalegi, aga et ema jäi Eesisse, tuli ka tema koju tagasi. Patsidest oli kasu ka, sest Saksamaalt ei lubatud fotosid kaasa tuua, aga Linda peitis kaks pilti patsidesse. Need on tal tänini alles.

Eluajal peetud ameteid ei jaksa ta kohe üles lugedagi. „Neid on oma 700,“ ütleb Linda naeruselt. „Põllutööline, sigalas, lasteaias, sööklas, kütsin sauna, koristasin kontorit. Kõik tööd tegin ära. Pidin tegema, raha oli ju vaja. Vanema tütre isa suri 1950. aasta 12. aprillil autoõnnetuses, nii et tütar oma isa ei näinudki,“ rääkis ta elu keerdkäikudest.

Tütred on Lindal kaks, vanem on 76, noorem 65, üks elab Soomes, teine Saaremaal.

Linda sünnipäevaga on tegelikult segane lugu, sest õige päev peaks olema 25. augustil, aga kunagi Saksamaal aeti kuupäevad sassi ja nüüd on tema sünnipäev hoopis 8. septembril.

Kolm põlve sai Linda juubelil kokku aga just 25. augustil.

Tervis on Lindal hea, õieti pole ta arsti juures käinudki. Ainult jalad kisuivad krampi. „Olen öö läbi üleval. Kõnnin toas edasi-tagasi nagu vari öös. Naabrinaine ikka küsib, et mis ma seal tammun. Vastan siis, et teen tantsuharjutusi – mida ma pean siis ütlema?“

Sünnipäevalapsed

65
VELLO PÄRN
MART HAUGAS
ANDRUS TAMMERIK
TOOMAS TARENDI
TÕNU AASMAA
VIKTOR HEIMONEN
MAILIS VOITES
MAIRE SÕRMUS
NELLI SOO
KÜLLI EISLER
ERNA KIND
ILME LÄÄNE
HELI BOLTON

70
URMAS ALOE
TARMO KOLK
AARE PAJU
MARKO ROOSTIK
MARGUS MIIL
MILLE PULLISAAR
ILME PIIRISALU
TIJU ENNI
SIGRID UULITS

75
EHA PAIMETS
KAI LIIN
SIIVI RAUD
REET TIIRIK

76
JULJUS MAISTE
UNO LEPIK
REIN KARING
HELVE VÕTI
VIIVI PROSIN

77
RAIVO JAKOBS
REET RIISPAP
TIINA JOOST
ELLE MAE
LEMBI KIRNMANN
ILME JAMNES
ENNA RÕOMUSAAR

78
VAMBOLA KLEMMER
MATI KONGAS
MATTI JOHANNES
KUNELIUS
KALLE SISASK
ELVINA VAŠŠENKO
ANNE REVA
SIRJE HEIL
LIIA ADAMSON
VIIGI RUSE
AILI NURMEOTS

79
IVAR LINK
ENE KALMARU
LUULE AAN
EDLA JALAST
SIRJE MAASIK
TIJU KOHA
KARIN TUDELEP
80
LINDA ÕUN
ELLEN ALEV
AINO AAVA

LUULE PÖLLU
MALLE VILISALU
HELVE TANDRE

81
PAUL AAVA
AIME TOMMULA
EHA KALDA
ZOJA RUD

82
HELI LAANEOKS
MARET SASAI
VIRVE TOMANN
MAI TASANG
TIJU KESKLA

83
TIJU ADLER
EIRA TELLERVO
VÄNTTINEN-LIINAKARI
VIIVE KRABI
MAIE ELLER
ANNE MORUS

84
MAIE TOMBAK

85
KALJU ALTMETS
JELENA SÖMER
LINDA AVI
VALVE KASELA

86
REIN VOOG
MAALI ILVES

87
ENDEL SALLASTE
KLAVA BILENKAJA
MILVI GRÜNMANN
VALVE LIIVA

88
IRMA SUVE

89
LEMBIT VALDVEE
MALLE TOMBAK

90
KARL AARE
JAAN KALD
UDO GRÜNMANN
GALINA BOBKOV
JUTA TAMMAR

91
LYA LUTS

92
LEIDA RÕNGELEP
LIA PETERSOO
VALDA LIIVAR

96
VAIKE PILLESSON

100
LINDA KAARMANN

Põhja-Järva piirkonnas korraldatakse kogukonnapäevi

KRISTI KIRSS

MTÜ Meie korraldab projekti „Kaasatud ja ühendatud kogukonnad Põhja-Järva piirkonnas“. Projekti abil kaasatakse Põhja-Järva piirkonnas erinevaid sotsiaalseid grupe, et ühistegevustest saaks osa rohkem kogukondi ja sihtrühmi. Uudse kogukonnateenusena pannakse tööle bussiliin, mis katab vajadusepõhiselt kogu Põhja-Järva piirkonda, et vähemalt üks kord kuus kaasata inimesi tegevustesse, mis toetavad iseseisvat hakkamasaamist ja sotsiaalset suhtlemist.

„Meil on kevadest alates nii mõndagi toimunud. Ester Valdveega oleme teinud nüüdseks kolm väljasõitu, uurimaks

lähiumbruse ilusaid paiku. Esimesena toimus väljasõit Aegviitu, suvel käisime Vargamäel Tammsaare-Põhja ja -Lõuna talu uudistamas ja septembri algul Kadaka talu uhket hortensiaaeda imetlemas. Igal väljasõidul rääkis Ester Valdvee teeäärsetest kohtadest, huvitavatest paikadest ja ammumöödunud olustikust,“ ütles MTÜ Meie juhatuses esimees Malle Innos. Tegevusi pakub ka MTÜ Virumaa Tugiteenused. Toimunud on lõbus tegevusteraapia päev ja veidi tõsisemas toonis kohtumine psühholoogiga ning ees ootab mälu treening.

„Aegviidu loomemaja on läbi viinud kolm töötuba. Üks loovust tõstev kohtumine psühholoogiga, lilletrüki töötuba ja

viimasena looduskosmeetika valmistamine. Kõige tavalisematest ja lihtsamatest ainetest, mis enamikul kodus olemas, saab nii mõndagi põnevat. Meil valmisid kehakooriga ja kehakreem, millest kõik said natuke proovimiseks koju kaasa, lisaks retseptid ja õpetused, et soovi korral ise katsetama hakata,“ ütles Innos. Veel on ootel koostöö Järvamaa kutsehariduskeskusega.

Projekti eesmärk on rakendada Põhja-Järva piirkonnas kogukonnapäevade traditsiooni, kuhu on kaasatud huvi- ja ühistegevusest kõrvale jäänud inimesed. Tegevused, mis ühelt poolt parandavad tervist, teisalt avardavad teadmisi, võimaldavad sotsiaalselt kõrvale jäänud

inimesi kogukonnategevustesse kaasata.

Kogukonnapäevad toimuvad keskmiselt kord kuus, kokku 12 korda projektiperioodi jooksul. Neid viiakse läbi Aravete, Ahula, Albu ja Ambla piirkonnas, kuid peamine tegevuspaik on Amblas asuv MTÜ Meie keskus. Iga kogukonnapäev on sisustatud tegevusega. Projekti tegevusi koordineerib MTÜ Meie tegevmeeskond, kuhu kuulub kolm inimest. Lisaks kogukonnapäevadele toetab projekt ka tegevmeeskonna arengut ja motivatsiooni. Projekti sihtrühmaks on vähemalt 16-aastased erivajadusega inimesed ja vähemalt 55-aastased vanemaalised inimesed. Projekti kestus on 1.03.2025–28.02.2026.

KUUH MINNA

Septembris on Järva-Jaani vanatehnika muuseumide keskus avatud kell 10–17 reedest pühapäevani. Näitused: Õpikute näitus, valime välja vanima õpiku. Olev Soansi graafiliste tööde näitus

12. september kell 19 Koeru kultuurimaja väljasõit Ugala teatrisse vaatama etendust „Sünnipäevaküünlad“

13. september kell 9–17 MTÜ Tarest Saunani kogukonna küünis Koerus Arukülas looduskivist müüritise vuumkimise õpituba

13. september kell 10–17 Järva-Jaani vanatehnika muuseumide keskuses orienteerumine vanavanematega Aarete Jaht

13. september kell 17 Koeru kultuurimajas Norra segakoori Con Brioni ja Koeru segakoori kontsert

14. september kell 10–13 MTÜ Tarest Saunani kogukonna küünis Koerus Arukülas dorodango – meditatiivse läikiva savipalli meisterdamise töötuba. Lisainfo: fienta.com/et/dorodango-koeru-144769

14. september kell 14 Öötla mõisas savimaalimise kunsti töötuba. Kirjapanek kuni 11.09 telefonil 526 6745, Külli Majori

18. september kell 11–14 Aravete kultuurimajas doonoripäev

19. september kell 15 Tammekülas ja Imavere rahvamajas Ene Mikhelsoni mälestuskivi ja tahvli avamine kodutalu õuel ja seejärel seminar Imavere rahvamajas. Lisainfo: imavere.rahvamaja@jarvavald.ee

20. september maal elamise päev Koigis, Päinurmes ja Tikupoisis. Koigi mõisa moosikonkurss ja -laat. Tikupoisi sügislaat

20. september kell 14 Koeru kultuurimaja väljasõit Ugala teatrisse vaatama etendust „Uhkus ja eelarvamus (justkui)“

24. september kell 18 Järva-Jaani vanatehnika muuseumide keskuses ÖÖÖkohvikute kolmapäev „Muuseumipapa pidulik vastuvõtt“

1. oktoober kell 18 Imavere rahvamajas muusikapäeva kohtumine – esineb Kalle Sepp

1. oktoober kell 18 Koigi raamatukogus raamatuaasta kohtumissari – külas kirjanik Ain Kütt

2. oktoober kell 18 Ambla raamatukogus raamatuaasta kohtumissari – külas luuletaja Stella Terna

Alates 24. septembrist joogatunnid Põhja-Järva piirkonnas. Info Facebookis: pop-up jooga

NELI PÄEVA FILMIELAMUSI JÄRVA-JAANIS, KINONÄDAL (PILET 4–6 EURO)

22. september kell 18 kinomuuseumis kinomuuseumi sünnipäev, „Seiklusteotsija“, Prantsusmaa 1967

23. september kell 11.30 Järva-Jaani kultuurimajas mudilastele „Väike draakon Kokosaurus“

23. september kell 13 Järva-Jaani kultuurimajas loodusfilm „Bambi. Lugu elust metsas“

25. september kell 18 Järva-Jaani kultuurimajas kinokohvik „Armastuse laev“

26. september kell 19 Järva-Jaani kultuurimajas uus eesti põnevusfilm „Ühemõõtmeline mees“

SPORT

13. september kell 11 Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuses 11. Estonian Cupi Valgehobusemäe rattamaraton

16. september kell 18 Ambla SK ümber järve jooksu 8. etapp, Käravete

18. september kell 18 Eistvere järve jooks

20.–21. september Järva-Jaani terviseradadel Järva-Jaani Open kettagolfis

Vargamäel saab rännata nii möödunud kui ka tulevastes aegades

KRISTI KIRSS

30. augustil avati A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel uus püsiekspositsioon. Tegemist on kauaoodatud uuendusega, mis toob külastajateni värske ja kaasava vaatenurga Tammsaare elule, loomingule ning „Tõe ja õiguse“ pärandile. Uus püsinäitus peidab end rohelises ehk kirjaniku vennale Augustile kuulunud elumajas. Samuti leidub rohkesti avastamist muuseumi välialal.

„Uue püsiekspositsiooni loomisel on olnud kaks suunda, ideed, vektorit, mida oleme jälginud. Esiteks tahtsime Tammsaaret päevakajastada,“ ütles püsiekspositsiooni kontseptsiooni idee autor ja loovjuht Ionel Lehari. Selle saavutamiseks loodi näiteks minilavastused ning toodi sisse tänapäevaste kirjanike loomingut. Lehari sõnul pole muuseum ainult maja, vaid ka maastik.

„Soovime saada inimesed siia maastikule jalutama, tekste kuulama ja neid ümber mõtestama,“ vahendas Lehari teisteesmärki ja suunda. Seda, et ajalooline osa on kaduma läinud, kartma ei pea. Endiselt saab avastada vanu hooneid ning ka uues püsiekspositsioonis on olemas traditsiooniline esitusviis.

Külastusrada just kui privaatetendus

Tänapäevaste vahenditega ehk mobiilirakenduse abil viiakse külastajad rännakule kaunil maastikul, kus maamärgi juurest maamärgi juurde liigudes saab kuulata eripalgelisi tekste. Mõeldud on erinevatele sihtrühmadele: saab kuulata nuppeid Tammsaare loomingu, kirjandusteadlase Maarja Vaino mõtisklusi kirjanikust ning muuseumi kuraatori Siiri Kvelli sissevaadet kunagisse eluolusse. „Selle ekspositsioo-

Muuseumijuht Reelika Räim ja näitleja Margus Groznõi.

ni teeb väga omanäoliseks ja eriliseks nüüdisaegsete autorite looming, nii-öelda nende nägemus,“ vahendas püsinäituse avamisel päevajuhi rollis olnud näitleja Margus Groznõi. Kaasa võib haarata ka oma välismaalasest sõbra, sest üks radadest on ingliskeelne.

Külastusrada tekstiloomesse on panustanud järgmised kirjanikud: Urmas Vadi, Maimu Berg, Jaan Pehk, Riste Lehari, Piret Pöldver, Ave Taavet, Andrus Kivirähk, Mirt Kruusimaa, Mari-Liis Mürsepp, Talvike Mändla, Piret Jaaks, Hasso Krull, Mait Vaik, Mehis Heinsaar ja Doris Kareva. Ja muidugi leidub seal ka Anton Hansen Tammsaare tekste. „Ühel väga talvisel päeval tulime kirjanikega siia. Sumpasime lumes, vaatasime, kellel mis rada oli,“ meenutas Urmas Vadi, kes kirjutas Pearu teksti. „Riste (Riste Lehari) kuulus projekti

loovmeeskonda – toim) palus, et ma kirjutaksin natuke teise nurga alt, nii siis mõtlesingi, et Pearu on siin Vargamäel ainuke selline tegelane, kes armastusest räägib,“ ütles Vadi.

Näitlejatena on rajale oma hääle andnud Peeter Tammearu, Ülle Lichtfeldt, Mirtel Pohla, Rea Lest, Anneli Rahkema, Doris Tislar, Isabel Jezierska, Mari-Liis Lill ja Maria Klenskaja. Nii saab rajale minnes kuulata tekste, mõelda ennast möödunud või tulevastes aegadesse ja tunda end just kui osana teatrietendusest. Saab kujutada ennast ette hetke, kui rukkist ilmus välja siga, ning viia end helide keskkonda, kus elasid kuulsate kirjanduskangelaste algkujud. Ja seda kõike aasta läbi.

Siseruumi minilavastused äratavad ellu „Tõe ja õiguse“ tegelased

Rohelise maja sisemus on saanud täiesti uue kuue. Siseruumides ootab külastajaid lisaks traditsioonilisele väljapanekule videolavastus kuuel suurel ekraanil. „Ekraanid võimaldavad luua juurde uusi lavastusi,“ ütles Lehari. Ellu on

äratatud „Tõe ja õiguse“ tegelased nagu Indrek, Andres, Krõõt, Pearu jt. Ekspositsioonisaalis on viis eksponaati: marjavakk, uisk, matemaatika vihik, Jakob Sikenbergi ehk Pearu algkuju teekann, Peeter Hanseni ehk Andrese piibel. Kaetud on ka kirjanduslik pidulaud – suurel eritellimusel valminud laual asetsevad Anton Hansen Tammsaare teosed ja tõlked. Muuseumipoes leidub müügiks lisaks Tammsaarele ka teiste kirjanike teoseid – nii lastele kui ka täiskasvanutele. Lisaks on majas väike saal ning ruum, kus ajateljele on kantud olulised aastaarvud ja sündmused.

Majja sisenemine toimub endiselt veranda kaudu, kuid väljapääs on teises kohas, et külastajad saaksid siseneda „Tõe ja õiguse“ maailma ning näha ehtsaid Vargamäe vaateid.

Üheksa aastat pingutusi Nii nagu „Tões ja õiguses“ nähti vaeva, on ka Vargamäe muuseum kõvasti pingutanud selle nimel, et uus püsinäitus valmis saaks. Teekond selleni pole olnud sirgjooneline, läbi on käidud mitmete aastate pikkune rada oma tõusude ja mõõnade-ga. „Esimene kiri, mille ma olin välja saatnud, on aastast 2016. Nii et võib öelda, et ma olen ikka väga pikalt selle ekspositsiooniga tööd teinud ja mul on endal äärmiselt hea meel, et see just selline välja tuli, nagu see on,“ ütles A. H. Tammsaare muuseumi Vargamäel juhataja Reelika Räim.

Püsiekspositsiooni uuendamine on osa muuseumi arengukavast, mille eesmärk on muuta Tammsaare pärand tänapäevasemaks ja kättesaadavamaks nii nooremale publikule kui ka rahvusvahelistele külastajatele. „Vargamäe ei ole pelgalt paik romaanis, vaid osa meie rahvuslikust identiteedist. Soovime, et uus ekspositsioon looks tugeva silla Tammsaare-aegse Vargamäe ja tänase külastaja vahel,“ sõnas muuseumi juhataja Reelika Räim, viidates ekspositsiooni eesmärgile pakkuda sügavat arusaama nii kirjaniku loomingu kui ka tema ajastust.

Projekti toetas muinsuskaitseamet ja MTÜ Järva Arengu Partnerid.

Suvelaegas avanes võrkpalluritele viimast korda

KRISTI KIRSS

31. augustil peeti Järva-Jaanis traditsioonilist võrkpallivõistlust Suvelaegas. Sel aastal juba kümnendat korda. Suvelaegas on siiani toimunud augusti lõpus korra aastas. „Võtsin otsuse vastu, et teen seda tänavu viimast korda,“ ütles Suvelaeka korraldaja Rando Suve. Kuigi üritus talle väga meeldib, tunneb ta, et igal asjal on aeg lõppeda. Siiski annab ta lootust, et ka järgmisel aastal korraldab ta midagi võrkpalliga seonduvat, aga teises formaadis. Suve soovib luua midagi neile, kes on algajad.

„Selle kümne aasta jooksul on enamjaolt osalenud kaks Järva-Jaani võistkonda, kaks Koeru võistkonda, Paidest ükskaks võistkonda. Viimastel aastatel on liitunud ka Järva valla võistkond – nemad on käinud kolm-neli aastat,“ ütles Suve. Korra on osalenud ka Kareda ja Kadila võistkonnad ning täiesti uued tiimid olid Tapalt ja Aravetelt. Sel aastal osales Koeru kolme võistkonnaga. Kokku nautis võrkpallivõistlust 11 meeskonda.

Suve sõnul on tegemist sõpruskonna üritusega, kuhu

korraldajad ise tiime võistleva kutsuvad. Arvestatakse ka tasemega, sest harrastajad ilmselgelt Eesti tippmängijatega koos mängida ei saaks. „Üritame taset ühtlasena hoida, et kõigil oleks lõbus. Enamjaolt on käinud mängimas omad tuttavad,“ sõnas Suve. Võrkpall on hea treening, mis annab koormuse tervele kehale.

Mängis kaks alagruppi. Edasi pääsesid parimad, kes mängisid omavahel ning nii selgitati välja võitja. „Kunagi oli Koerus samalaadne üritus, kus

osalesid ümberkaudsed külad ja tutvusringkonnad. Ürituse nimi oli Koeru Cup ja seal oli rändauhinnaks õllekapp, kuhu graveeriti igal aastal peale, kes võitis. Tore üritus oli, aga seda ei tehtud enam. Ma olin just ostnud omale Järva-Jaani kinnisvara ja mul oli parajalt suur muruplats ning mõtlesin, et teen ise analoogse ürituse, aga teise nimega,“ selgitas Suve, kuidas ta Suvelaekani jõudis.

Suvelaeka nimi viitab korraldaja Rando Suve nimele ning samuti sellele, et tegemist on

suvise sündmusega. Rändauhinnaks on tammepuidust nippiga avatav laegas, kus on sees kõik eelmiste aastate protokollid. „Esimesed kaheksa aastat toimus üritus minu kodus, aga eelmisel aastal olime Järva-Jaani Arenal ja sel aastal otsustasime, et tuleme järve äärde,“ ütles ta. Suve tunneb rõõmu, et ürituse korraldamist toetavad mitmed sponsorid ning korraldusse annab oma panuse ka Mikk Kallakmaa.

Tänavuse Suvelaeka võitja oli Järva valla võistkond.

13. septembril toimub Valgehobusemäel juba 11. korda Estonian Cupi Valgehobusemäe rattamaraton. SA Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuse juhataja Kalju Kertsiku sõnul on starti oodata ligi 600 sportlast nii Eestist kui ka välisriikidest. Tegemist on sarja kuuenda etapiga, mis ühtlasi on ka hooaja finaalettapp. Sel aastal võisteldakse kahel distantsil: maraton 45 kilomeetrit (start kell 12) ja poolmaraton 22 kilomeetrit (start kell 12.20). Lisaks toimuvad laste sõidud, mis algavad kell 11. Lisainformatsioon: www.estoniancup.ee.

NÄITUSED

Järva-Jaani vanatehnika
muuseumide keskuses Lai tn 1
2025 sügisel

- Tiina Piiraja SOOLA- JA PIPRATOOSIDE NÄITUS I korrusel
- Olev Soansi GRAAFILISED LEHED II korrusel
- KIRJUTUS- JA ARVUTUSMASINAD II korrusel
- VANADE ÕPIKUTE NÄITUS II korrusel.

NB! Kuna on raamatuaasta, siis võtame näitusele ka teie poolt toodud vanimaid õpikuid. Auhind sellele, kes toob kõige vanema

INFO: www.jjmuuseum.ee

ALBU SEGAKOOR SINK-SALE-PROO KUTSUB LAULMA

HOOAJAGA ALUSTAME

22 SEPTEMBER
kell 19.00 ALBU MÕISAS

Lauluproovid igal
esmaspäeval kell 19.00
Albu mõisa saalis

Oodatud on nii tenorid, kui
bassid, sopranid ja aldid!

TULE ISE JA VÕTA
SÕBER VÕI NAABER KAASAI

LAUL TEEB RINNA RÕÕMSAKSI!

UUS 2025/26 HOOAEG JÄRVA-JAANI KULTUURIMAJAS

hõlmab kontserte, teatrietendusi,
kino, kogukonnaüritusi ja koostööprojekte

PUHKPILL - juhendaja TEET THIVAN Alustab 02. oktoobril kell 19.30

SEGAKOOR - juhendaja HELI KARK Alustab 03. septembril kell 19.00

JJ DIXIELAND BAND - juhendaja TOOMAS KÄRMIK

JOOGA - juhendaja RIINA KLEMENT
Alustab 06. oktoobril kell 18.30 Tasuline!

VÕIMLEMINE IGALE EALE - spordiinstruktor LUCA FACCO
Alustab 17. septembril kell 18.00 Tasuline!

MEMMEDE TANTSURÜHM TAVERI - juhendaja SILVA KÄRNER
Alustab 06. oktoobril kell 18.00 Väga oodatakse uusi tantsijaid!

EMAD JA VÄIKELAPSED, MUDILASED 3-5-aastased,
MUDILASTE PAARIRÜHM, 1. KLASS, 2-3. KLASS - juhendaja ÜLE VAAS
Palun anna oma osalemisest teada 26. septembriks ylle.vaas@mail.ee
Kohtume kõigi soovijatega 03. oktoobril kell 17.00 Osalustasu

IDAMAISET TANTSUD - juhendab KATRE JÜRGENSON
Alustab 28. septembril, edasijõudnud kell 16.00

TÄISKASVANUTE TANTSURÜHMAD - juhendaja ÜLE VAAS
EI ME ETTE TEA - alustab 30. september kell 13.00
PAHEM ON PAREM - alustab 23. september kell 18.30
TUTTUEDE NAISED - alustab 24. september kell 19.00
JÜRID-MARID - alustab 28. september kell 18.00

MASSÖÖR-REELIKA ALLMERE -
5620 7132 või kirjuta messengeri

Üürime välja soovijale ruume
erinevate ürituste korraldamiseks
INFO: 5804 3238, ylle.vaas@mail.ee

KOOS ON LÕBUSAM, TOREDAID KULTURIELAMUSI!

Reakuulutused

Ohtlike puude langetus tõstukilt
Järva valla piires. Tel: 5624 3085

Müüa soodsalt lõhutud kuivi ja
tooreid küttepuid. Tel: 5347 1144

MÜÜA KÜTTEPUUD. Poolkuiv
lepp: 50cm 60€/rm, 40cm 65€/rm,
30cm 70€/rm. Toores kask:
50cm 70€/rm, 40cm 75€/rm. Tel-
limiseks helista: 53062341.

UUED VALLAKODANIKUD
BRENNET PÜVI
HUGO AVI
HANS KAASIK
HANNA MARIA KUTSAR
NOOMI PIHLAK

KAEVUKONTOR OÜ
**VÄRSKENDA OMA PUURKAEV
JA VEESÜSTEEM**
PUURKAEVUDE: PESU, DESO JA HOOLDUS
UURINGUD
SEADUSTAMINE
PUMBAD JA AUTOMAATIKA
+372 58229248
www.kaevukontor.ee
info@kaevukontor.ee

Pühapäeval,
14. septembril
kell 10-13
Järvamaal
DORODANGO
meditatiivne läikiva savipalli
meisterdamise töötuba

MÜÜA KÜTTEPUUD JÄRVAMAAL

Kask	Lepp
50cm- 70€/rm,	50cm- 60€/rm
40cm- 75€/rm	40cm-65€/rm
30cm-80€/rm	30cm-70€/rm

Transport Paide lähisel hinnas

PAEMURRU TALU OÜ
TEL +372 53062341

FEKAALIVEDU JA UMMISTUSTE LIKVIDEERIMINE

Tel 384 6052 • info@jarvahaldus.ee

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee

FEKAALIVEDU JÄRVAMAAL

Voolik kuni 50 m

Tellimine:
527 6087, Valeri
Hunting Grupp OÜ

VÄIKE-MAARJA PUIT MÜÜB

Asume: Väike-Maarja, Jaama 7a

VAATA AUGUSTIKUU SOODUSTUST
KOPULEHELT: www.vmpuit.ee

Puitbrikett Kask
Puitbrikett TERMO
Premium (6 mm / 8 mm) pellet

Transpordi võimalus **KIIRE TARNE!**
Kohapeal drive-in süsteem ja paki/kotikaupa müük

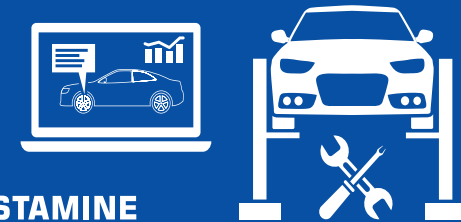
Info ja tellimine: tel. 520 6369

Soodne saematerjal! Saematerjal ja hõõvelmaterjal!
Küsi hinnapakumist numbrilt 515 0268

KOGEMUSTEGA PARTNER SINU AUTOLE!

- REMONT JA REHVITÖÖD
- 3D SILLASTEND
- DIAGNOSTIKA / ELEKTRITÖÖD
- KLIIMASEADMETE HOOLDUS
- KLAASITÖÖD / ESITULEDE TAASTAMINE

ROOSNA-ALLIKU, Pärnu mnt 7
Tel: **389 5557, 525 2166**
autolammutus@stik.ee

PAIDE, Pärnu 57a
Tel: **3846083, 5340 5910**
paide@stik.ee

AVATUD E-R 8-17

www.stik.ee

f stikautoremont

**Akende, uste ja muude
puidutoodete valmistamine
tellimuse peale.**

Võtame tööle tislari.

Tel 5565 8919 • amblapuit@gmail.com
Pikk tn 6, Ambla

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÖPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VILJAT

Tel 525 8325
renewiljat@gmail.com

Järva Valla Leht

Väljaandja Järva Vallavalitsus
Järva-Jaani, Pikk 56, info 5346 7235
Tiraaž 4000
Toimetaja Kristi Kirss,
kristi.kirss@jarvavald.ee
Trükk AS Printall
Toimetuse ootab kaastöid iga kuu
viimase täisnädala esmaspäevaks.

REIN VOOG
OLAF MAASIKAS
AARE PRINTS
JAKOB LEPPER
LEILI EPLIK
VIRVE SOOSALU
ANNE VAHER

PUURKAEVUMEISTRID
Puurkaevude ja -aukude projekteeri-
mine, puurimine ning likvideerimine.
Vee- ja kanalisatsioonitorustike, sep-
tikute ja süvaveepumpade paigaldus.
Lisainfo tel 50 21 279
www.puurkaevumeistrid.ee

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI
TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Seisukorra hindamine
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus,
Ø 20cm

Kutsetunnistused
141998, 141999

Reigo: 5800 1880
Gustav: 5919 2441
viruarborist@gmail.com

PUISTEMEES.EE

50 16 689
PUISTEVILLA PAIGALDUS

ISOVER
SAINT-GOBAIN